Texte
43
02
ISSN
0722-186X

Zalecenia dotyczące przeprowadzania transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) między Niemcami a Polską (dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy) [UVP, EIA]

– Tłumaczenie z języka niemieckiego –

Opracowanie: Federalny Urząd Środowiska (UBA)

inż. dypl. Marianne Richter

Na podstawie projektu badawczo-rozwojowego FKZ 298 13 162 „Test praktyczny w zakresie realizacji Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Niemcy - Polska)“. Raport końcowy, część 2, projekt z dn. 24 stycznia 2002 r. Opracowanie: inż. dypl. Heiner Lambrecht, Planungsgruppe Ökologie + Umwelt GmbH, Hanower, oraz adwokat Rainer Kühne, Biuro Adwokackie Gaßner, Groth, Siederer & Coll., Berlin.

Przekład na język polski:
Olga Christoffel
Eva-Maria Steiger
Alltext Fremdsprachendienst, Berlin

Wydawca: Umweltbundesamt
Postfach 33 00 22
14191 Berlin
Tel.: 030/8903-0
Telex: 183 756
Telefax: 030/8903 2285
Internet: http://www.umweltbundesamt.de

Redakcja: Fachgebiet I 2.4
Dipl.-Ing. Marianne Richter
Prof. Dr. Thomas Bunge

Berlin, Sierpień 2002 r.

Przedmowa

Współpraca między **Polską** a **Niemcami** w ramach przedsięwzięć, które mogą ewentualnie powodować znaczące niekorzystne oddziaływania na środowisko w drugim państwie, została w ostatnich latach znacznie rozszerzona i osiągnęła nową jakość.

Wiąże się to w szczególności z **umową między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec z dnia 7 kwietnia 1994 roku o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska** (zwaną dalej „polsko-niemiecką umową o ochronie środowiska"). Umowa ta zobowiązuje oba państwa do przeprowadzania **transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko** (OOŚ) w przypadku przedsięwzięć, które mogą ewentualnie powodować znaczące niekorzystne oddziaływania na środowisko na terytorium drugiego państwa. Polsko-niemiecka umowa o ochronie środowiska weszła w życie w dniu 31 sierpnia 1998 roku.

Realizacja umowy napotyka obecnie trudności, ponieważ transgraniczne postępowanie w sprawie OOŚ między Polską a Niemcami nie jest jeszcze do tej pory uregulowane w dostatecznie konkretny sposób. Postanowienia ustawy o **ocenach oddziaływania na środowisko (UVPG)** dotyczące partycypacji transgranicznej siłą rzeczy nie wychodzą poza określony stopień szczegółowości, ponieważ muszą odpowiadać wymaganiom postępowań przeprowadzanych między Niemcami a wszystkimi państwami sąsiednimi. Równocześnie trwają jeszcze negocjacje w sprawie **dwustronnej umowy o OOŚ** między Polską a Niemcami, która w myśl art. 5 ust. 4 polsko-niemieckiej umowy o ochronie środowiska powinna w przyszłości określić szczegóły transgranicznego postępowania w sprawie OOŚ i zakres jego zastosowania. Nie należy jednak oczekiwać, że umowa o OOŚ wejdzie w życie w najbliższym czasie, ponieważ dalsze rokowania i następujący po nich wewnątrzpaństwowy proces uzgodnień w obu państwach potrwają jeszcze dłuższy czas. Ponadto w Niemczech umowa o OOŚ będzie prawdopodobnie wymagała ze względu na jej przewidywaną treść (w szczególności uregulowania dotyczące tłumaczenia dokumentów) wprowadzenia w drodze ustawy.

Zapytania nadchodzące do Federalnego Urzędu Środowiska świadczą jednocześnie o tym, że organy podejmujące decyzje o dopuszczalności przedsięwzięć są konfrontowane z wieloma pytaniami i problemami, które są związane z aktualną praktyczną realizacją postępowań i wymagają już dzisiaj rozwiązania.

W tej sytuacji zdecydowaliśmy się na opracowanie **zaleceń dotyczących przeprowadzania transgranicznej OOŚ między Niemcami a Polską** (dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy), by w ten sposób udzielić zainteresowanym natychmiastowej i konkretnej pomocy.

Zalecenia powstały przy tym w ścisłym powiązaniu z **projektem badawczo-rozwojowym FKZ 298 13 162 „Test praktyczny w zakresie realizacji transgranicznej OOŚ (na przykładzie Niemiec i Polski)"** (patrz rozdz. 1.2), zainicjowanym w celu wspomożenia rokowań w sprawie dwustronnej umowy o OOŚ, a także przy uwzględnieniu obecnego stanu rokowań.

Zalecenia odpowiadają temu, co Federalny Urząd Środowiska zaleciłby w chwili obecnej – niezależnie od specyfiki danego przypadku – organom lub innym zainteresowanym zwracającym się z zapytaniem w tej sprawie.

Mamy nadzieję, że niniejsze zalecenia okażą się pomocne w sytuacji przeprowadzania transgranicznych postępowań w sprawie OOŚ lub w przypadku współdziałania w takich postępowaniach.

Wydawca

Berlin, sierpień 2002 r.

Podziękowanie

Serdecznie dziękujemy w tym miejscu wszystkim tym, którzy pomogli nam dyskutując z nami i przedstawiając konkretne propozycje poprawek w trakcie opracowywania zaleceń.

Wymienić tu należy przede wszystkim pana inż. dypl. **Heinera Lambrechta** z firmy „Planungsgruppe Ökologie + Umwelt GmbH“ z Hanoweru, który dzięki swoim dogłębnym obserwacjom stale dbał o to, aby nie została zapomniana niezbędna ostrość szczegółów, pomimo określonego stopnia abstrakcji, którymi zalecenia muszą się charakteryzować, by możliwe było ich stosowanie do wszystkich rodzajów postępowań.

Dziękujemy także panu **Ulrichowi Schreiberowi** z Saksońskiego Ministerstwa Środowiska i Rolnictwa w Dreźnie, który dzięki swemu pragmatycznemu podejściu wniósł istotny wkład w szybkie rozwiązanie kilku problemów prawnych. Również pani **Jutta Krekel** z Prezydium Okręgu Regencyjnego w Dreźnie przyczyniła się do uproszczenia i przyspieszenia postępowania transgranicznego dzięki konstruktywnym propozycjom dotyczącym sposobu rozwiązania niektórych problemów. Obojgu należą się również serdeczne podziękowania za przejrzenie projektu zaleceń. Szczególne słowa podziękowania należą się także pani **Uschi Muschol** z Prezydium Okręgu Regencyjnego w Dreźnie, z którą konsultowaliśmy „praktyczne skutki“ poszczególnych propozycji.

Wspomnieć należy również wszystkich tych, którzy uczestnicząc w warsztatach i innych spotkaniach odbywających się w ramach **projektu badawczo-rozwojowego** FKZ 298 13 162 „Test praktyczny w zakresie realizacji transgranicznej OOŚ (na przykładzie Niemiec i Polski)“ uświadamiali Federalnemu Urzędowi Środowiska znaczenie i konieczność przemyślenia określonych zagadnień. Wymienić tu należy w szczególności panią Juttę Krekel oraz pana **Güntera Löchnera** z Prezydium Okręgu Regencyjnego w Dreźnie i pana **Norberta Albsa** z Krajowego Urzędu Środowiska w Poczdamie.

Na zakończenie kierujemy **szczególne słowa podziękowania** do polskich kolegów, a zwłaszcza do pana **Artura Kawickiego** i pana **Piotra Rutkiewicza** z Ministerstwa Środowiska w Warszawie, którzy przybliżyli nam zagadnienia związane z polskim postępowaniem w sprawie OOŚ i pomogli nam w znalezieniu rozwiązań problemów wynikających z „niekompatybilności“ niemieckiego i polskiego systemu prawnego.

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów 3

Słowniczek 3

1. WPROWADZENIE

1.1 Cel i przeznaczenie zaleceń 5

1.2 Powstanie zaleceń 6

2. ZAKRES ZASTOSOWANIA I UWAGI DOTYCZĄCE KORZYSTANIA Z ZALECEŃ 8

3. ZALECENIA

3.1 Struktura zaleceń 11

3.2 Zarys procedury: transgraniczne postępowanie w sprawie OOŚ 13
(w ramach wzorcowego postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia/podj. decyzji)

3.3 Opis przebiegu etapów postępowania 15

3.4 Uwagi wykonawcze

3.4.1 Dokumenty 23

3.4.2 Rozmowy 24

3.4.3 Uwagi wykonawcze do niektórych etapów postępowania 24

Wykaz załączników

Załącznik 1: Wzór **powiadomienia** (etap postępowania A 1.4) 31

Załącznik 2: Wzór **potwierdzenia odbioru** (etap postępowania A 1.5) 33

Załącznik 3: Wzór **deklaracji uczestnictwa** (etap postępowania A 1.6) 34

Załącznik 4: Przykład **układu dokumentu** umożliwiającego równorzędne przedstawienie danych dotyczących Niemiec i Polski (przykład: **zawiadomienia inwestora według § 5 UVPG**) 35

Załącznik 5: **Schemat przebiegu** transgranicznej OOŚ dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy 37

Załącznik 6: Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (**Konwencja Espoo**) [wyciąg] 39

Załącznik 7: Ustawa o ocenach oddziaływania na środowisko (**UVPG**) [wyciąg] 42

Załącznik 8: Ustawa o postępowaniu administracyjnym (**VwVfG**) [wyciąg] 46

Załącznik 9: „**Prawo ochrony środowiska**“, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. obowiązująca w Rzeczypospolitej Polskiej [wyciąg] 49

Załącznik 10: **Adresy**..... 55

Wykaz skrótów

BNatSchG
Ustawa o ochronie przyrody i kształtowaniu krajobrazu (federalna ustawa o ochronie przyrody - BNatSchG) z dnia 25 marca 2002 r. (Dz.U. BGBl. I str. 1193)

Espoo, Konwencja Espoo, Konwencja EKG ONZ
Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona dnia 25 lutego 1991 roku. (E/ECE/1250; tekst polskiego tłumaczenia: Dz.U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110)

Dyr. WE
Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 roku w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska (Dziennik Urzędowy WE nr 175/40), zmieniona Dyrektywą Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 roku (Dziennik Urzędowy WE nr L 73/5)

Umowa o wodach granicznych
Umowa między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec z dnia 19 maja 1992 roku o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych (tekst niemiecki: Dz.U. BGBl. 1994 II, str. 61)

Umowa o ochronie środowiska
Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec z dnia 7 kwietnia 1994 roku o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska (tekst niemiecki: Dz.U. BGBl. 1998 II, str. 283)

UOŚ
„Prawo ochrony środowiska“, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. obowiązująca w Rzeczypospolitej Polskiej, (Dz.U. 2001.62.627 z dnia 20 czerwca 2001 r.)

UVPG
Ustawa o ocenach oddziaływania na środowisko (UVPG) w wersji ogłoszonej dnia 5 września 2001 r. (Dz.U. BGBl. I str. 2350), ostatnio zmieniona ustawą z dnia 18 czerwca 2002 r. (Dz.U. BGBl. I str. 1914)

VwVfG
Ustawa o postępowaniu administracyjnym w wersji ogłoszonej dnia 21 września 1998 r. (Dz.U. BGBl. I str. 3050), ostatnio zmieniona ustawą z dnia 3 grudnia 2001 r. (Dz.U. BGBl. I str. 3306)

WHG
Ustawa o gospodarce wodnej w wersji ogłoszonej dnia 12 listopada 1996 r. (Dz.U. BGBl. I str. 1695), ostatnio zmieniona ustawą z dnia 9 września 2001 r. (Dz.U. BGBl. I str. 2331)

Słowniczek

Transgraniczna OOŚ

Pod pojęciem „transgranicznej OOŚ“ należy ogólnie rozumieć wszelkie etapy postępowania, które są przewidziane w OOŚ w celu uwzględnienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Dokumentacja OOŚ

Pojęcie „dokumentacja OOŚ“ to skrótowe określenie „dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko“ wymagającej opracowania według art. 4 ust. 1 w zw. z załącznikiem 2 do Konwencji Espoo. Dokumentacja OOŚ odpowiada dokumentom istotnym dla podjęcia decyzji o oddziaływaniu planowanej działalności na środowisko, których przedłożenie przez inwestora jest przewidziane w § 6 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko (UVPG). W praktyce niemieckiej dokumentacja OOŚ jest często określana jako „studium oddziaływania na środowisko“ lub „badanie oddziaływania na środowisko“.

Postępowanie w sprawie OOŚ

Wszelkie etapy postępowania wymagające przeprowadzenia zgodnie z ustawą UVPG i Konwencją Espoo.

Właściwy organ

Organ właściwy w sprawie przeprowadzenia postępowania administracyjnego jest w przepisach prawa niemieckiego określany zazwyczaj jako „właściwy organ“. Ponieważ OOŚ jest w Niemczech zintegrowana z postępowaniami zmierzającymi do wydania decyzji o dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia, organ właściwy do podjęcia decyzji jest jednocześnie właściwy do przeprowadzenia OOŚ bądź transgranicznej OOŚ.

Organ dopuszczający przedsięwzięcie

Określenie „organ dopuszczający przedsięwzięcie“ jest w Niemczech ogólnie stosowane tylko w odniesieniu do tego organu, który ostatecznie decyduje o dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia, tzn. określenie to nie dotyczy tych organów, które podejmują decyzję w postępowaniach poprzedzających właściwe postępowanie w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia (podjęcia decyzji).

1. WPROWADZENIE

1.1 Cel i przeznaczenie zaleceń

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska z dnia 7 kwietnia 1994 r. (tekst niemiecki: Dz.U. BGBl. 1998 II, str. 283) (zwana dalej „umową o ochronie środowiska“) zobowiązuje oba państwa do przeprowadzania transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) w przypadku planowania przedsięwzięć, które mogłyby powodować znaczące niekorzystne oddziaływania na środowisko na terytorium drugiego państwa. Szczegółowe rozwiązania winny przy tym uwzględniać Konwencję EKG ONZ o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym sporządzoną 25 lutego 1991 r. (Konwencja Espoo). Dodatkowo umowa przewiduje, że dalsze szczegóły transgranicznej OOŚ powinny zostać uregulowane w uzupełniającej umowie (zwanej dalej „umową o OOŚ“).

Polsko-niemiecka umowa o ochronie środowiska weszła w życie dn. 31.08.1998 r., wobec czego od tej chwili konieczne jest przeprowadzanie transgranicznej OOŚ w przypadku przedsięwzięć o oddziaływaniu transgranicznym. Do tej pory jednak nie zawarto jeszcze wyżej wspomnianej umowy o OOŚ, w związku z czym **transgraniczną ocenę oddziaływania na środowisko** dla przedsięwzięć planowanych w Niemczech należy obecnie przeprowadzać zgodnie ze znowelizowaną ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko (UVPG, w wersji ogłoszonej dn. 5 września 2001 r., Dz.U. BGBl. I str. 2350, ostatnio zmienionej ustawą z dn. 18 czerwca 2002 r., Dz.U. BGBl. I str. 1914) oraz przy uwzględnieniu obowiązujących porozumień międzynarodowych (w szczególności Konwencji Espoo), wielostronnych i dwustronnych.

Z pierwszych doświadczeń związanych z postępowaniami transgranicznymi między Niemcami a Polską wynika, że w czasie praktycznej realizacji takich postępowań pojawia się wiele pytań. Niniejsze „**Zalecenia dotyczące przeprowadzania transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) między Niemcami a Polską (dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy)“** powinny stanowić tu skuteczną pomoc. W zaleceniach proponuje się szczegółową procedurę, która zgodnie z obecnym stanem wiedzy może się przyczynić do szybkiego przeprowadzenia transgranicznej OOŚ oraz do przejrzystego i bezkonfliktowego współdziałania uczestników postępowania (inwestorzy, organy, opinia publiczna) po obu stronach. Zalecenia zawierają przy tym m.in. konkretne propozycje dotyczące wszystkich etapów postępowania, dla których ustawa UVPG przewiduje swobodne uznanie albo nakazuje ich przeprowadzenie wyłącznie pod warunkiem wzajemności i równoważności.

Zalecenia uwzględniają w szczególności:

- aktualny stan przepisów prawa niemieckiego i polskiego, które w zasadniczy sposób regulują kwestie OOŚ w obu państwach (w szczególności UVPG, UOŚ, VwVfG),[1]
- Konwencję Espoo, polsko-niemiecką umowę o ochronie środowiska i polsko-niemiecką umowę o wodach granicznych[1],
- aktualny stan negocjacji polsko-niemieckiej międzyrządowej grupy roboczej, która zajmuje się obecnie wypracowaniem ww. dwustronnej umowy o OOŚ,
- praktyczne doświadczenia uzyskane podczas transgranicznej OOŚ dla przedsięwzięć planowanych w Niemczech; w szczególności te doświadczenia, które uzyskano w ramach projektu badawczego FKZ 298 13 162 (szczegóły zob. rozdz. 1.2), który był prowadzony równolegle do trzech niemieckich transgranicznych postępowań w sprawie o dopuszczenie przedsięwzięć z transgranicznym udziałem strony polskiej.

► Zalecenia winny wspomagać organy niemieckie właściwe do podejmowania decyzji o dopuszczalności planowanych przedsięwzięć i służyć innym uczestnikom postępowania (inwestorom, innym organom i opinii publicznej) jako podstawa działania i źródło informacji. Zalecenia są przy tym skierowane zarówno do

[1] Szczegóły w wykazie skrótów.

uczestników postępowania po stronie niemieckiej, jak i po stronie polskiej, ponieważ skuteczne przeprowadzenie postępowania transgranicznego jest możliwe tylko w warunkach odpowiedniego współdziałania obu stron.

- ▶ Zalecenia można stosować w chwili obecnej (sierpień 2002 r.) i w przyszłości (por. też rozdz. 2, akapit „Granice zastosowania“).
- ▶ Zalecenia zostały opracowane w języku niemieckim i polskim.

1.2 Powstanie zaleceń

Zalecenia opracowano w związku z projektem badawczym **FKZ 298 13 162 „Test praktyczny w zakresie realizacji Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Niemcy - Polska)“**, który był prowadzony równolegle do odbywających się od 1993 roku (i obecnie jeszcze trwających) negocjacji polsko-niemieckiej międzyrządowej grupy roboczej w sprawie dwustronnej umowy o OOŚ.

W ramach projektu badawczego, realizowanego w okresie od 1.1.1999 r. do 31.7.2002 r. na zlecenie Federalnego Urzędu Środowiska przez firmę Planungsgruppe Ökologie + Umwelt GmbH, Hanower, we współpracy z Kancelarią Adwokacką Gaßner, Groth, Siederer & Coll., Berlin, opracowana została propozycja przeprowadzenia transgranicznej OOŚ dla przedsięwzięć niemieckich (zwana także „koncepcją procedury“) na bazie istotnych podstaw prawnych (narodowe przepisy prawne, Dyrektywa WE w sprawie OOŚ, Konwencja Espoo, stan polsko-niemieckich negocjacji na temat dwustronnej umowy o OOŚ). W uzgodnieniu z polskim ministerstwem środowiska propozycja ta została wypróbowana w praktyce na przykładzie trzech transgranicznych postępowań w sprawie OOŚ („Przerzut wody z Nysy“, „Zalanie wyrobiska poeksploatacyjnego Berzdorf“, „Rekonstrukcja wału nad Odrą na terenie Neuzeller Niederung“), a następnie zoptymalizowana po przeprowadzeniu dyskusji podczas dwóch warsztatów (w dn. 18-19.10.1999 r. w Poczdamie; w dn. 14-15.11.2001 r. w Görlitz) oraz licznych rozmów z poszczególnymi uczestnikami postępowania (m.in. organ dopuszczający, federalne ministerstwo środowiska, ministerstwa środowiska krajów związkowych Brandenburgia i Saksonia). Szczegółowe informacje na ten temat zawiera raport końcowy dotyczący ww. projektu badawczego, część 1[2].

Ustalenia podjęte w wyniku projektu badawczego były w ciągły sposób uwzględniane **w polsko-niemieckich negocjacjach dotyczących umowy o OOŚ** i określiły jej istotne punkty (np. opracowanie wzorów pism, włączenie gremiów dwustronnych do postępowania w sprawie OOŚ). Również zagadnienia, które pojawiały się w czasie negocjacji, były konkretnie rozpatrywane w czasie warsztatów zorganizowanych w ramach projektu badawczego, aby sprawdzić je pod kątem ich przydatności praktycznej (np. uregulowania dotyczące terminów).

Propozycja przeprowadzenia transgranicznej OOŚ (por. przypis 2), wypracowana w wyniku projektu badawczo-rozwojowego, spełniła swoje zadanie z chwilą zakończenia tego projektu w lipcu 2002 r. Możliwe jest jednak jej konkretne dalsze wykorzystanie.

Rokowania polsko-niemieckie dotyczące umowy o OOŚ trwają bowiem jeszcze w chwili zakończenia projektu badawczo-rozwojowego w lipcu 2002 r. W obecnej chwili nie można się spodziewać szybkiego wejścia w życie umowy regulującej konkretnie procedurę transgranicznej OOŚ pomiędzy Niemcami a Polską. Jest tak również dlatego, że umowa o OOŚ będzie wymagała ze względu na jej przewidywaną treść wprowadzenia w drodze ustawy. Ponadto do referatów właściwych w sprawach OOŚ w Federalnym Ministerstwie Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Reaktorów, Federalnym Urzędzie Środowiska i Ministerstwach Środowiska krajów związkowych dociera coraz więcej pytań na ten temat ze strony organów podejmujących decyzję o dopuszczal-

[2] Projekt badawczo-rozwojowy FKZ 298 13 162 „Test praktyczny w zakresie realizacji Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Niemcy - Polska)“. Raport końcowy. Cześć 1: Metodyka i wyniki oceny naukowej testu praktycznego (wersja końcowa z lipca 2002 r.). Część 2: Koncepcja procedury przeprowadzania transgranicznej OOŚ dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy (projekt końcowy z dn. 24 stycznia 2002 r.). Opracowanie: inż. dypl. Heiner Lambrecht, Planungsgruppe Ökologie + Umwelt GmbH, Hanower, we współpracy z adwokatem Rainerem Kühne, Biuro Adwokackie Gaßner, Groth, Siederer & Coll., Berlin.

ności przedsięwzięć. Mając powyższe na uwadze celowe wydało się opracowanie, na podstawie zoptymalizowanej propozycji będącej wynikiem projektu badawczo-rozwojowego, **zaleceń dotyczących przeprowadzania transgranicznej OOŚ pomiędzy Niemcami a Polską**, które mogą być wykorzystywane przynajmniej do chwili wejścia w życie umowy o OOŚ.

Federalny Urząd Środowiska wprowadził w związku z tym zasadnicze zmiany merytoryczne i redakcyjne do propozycji opracowanej w ramach projektu badawczo-rozwojowego (projekt końcowy z dn. 24 stycznia 2002 r., por. przypis 2):

- Mając na uwadze przewidywane przeznaczenie zaleceń konieczne było opracowanie **rozdziałów wprowadzających**, informujących adresatów zaleceń o ich celu i przeznaczeniu, zakresie zastosowania i warunkach ramowych wymagających uwzględnienia w przypadku stosowania.
- Pod względem merytorycznym konieczne było w szczególności wprowadzenie rozróżnienia pomiędzy:
  - etapami postępowania i szczegółami wykonawczymi, które są nakazane **obowiązującym prawem** (w szczególności ustawą UVPG) i/albo mieszczą się w **zakresie uznaniowości** właściwego organu, oraz
  - etapami postępowania i szczegółami wykonawczymi, które z dzisiejszego punktu widzenia przyspieszają i ułatwiają postępowania transgraniczne, ale są związane z **zewnętrznymi kosztami** i jednocześnie **nie są uregulowane prawem**

  (por. też rozdz. 2, a także uwagi w opisie etapów postępowania w rozdz. 3).
- Konieczne było również sformułowanie zaleceń w sposób „**neutralny względem postępowań**“, by można je było stosować do wszelkich rodzajów postępowań, w których zapadają decyzje o dopuszczalności planowanych przedsięwzięć (**szeroki zakres zastosowania**). W tym celu zrezygnowano z silnego ukierunkowania zoptymalizowanej propozycji z dn. 24 stycznia 2002 r. na procedurę ustalenia planu prawnie wiążącego określoną w ustawie VwVfG na korzyść sformułowań, które są ukierunkowane na postępowania w sprawie OOŚ przewidziane ustawą UVPG.

Opracowując zmiany w zaleceniach Federalny Urząd Środowiska konsultował się z pracownikami Saksońskiego Ministerstwa Środowiska i Rolnictwa, Drezno, oraz Prezydium Okręgu Regencyjnego w Dreźnie. Celem było tu w szczególności znalezienie odpowiednich pod względem merytorycznym zaleceń lub sformułowań w odniesieniu do niektórych zagadnień (np. temat „Tłumaczenia“), dla których w kontekście postanowień UVPG, UOŚ, obecnych doświadczeń praktycznych i oceny sytuacji politycznej możliwe są zasadniczo różne rozwiązania.

2. ZAKRES ZASTOSOWANIA I UWAGI DOTYCZĄCE KORZYSTANIA Z ZALECEŃ

1/ Dla jakich rodzajów przedsięwzięć lub postępowań należy przeprowadzać transgraniczną OOŚ?

Transgraniczna OOŚ jest w myśl ustawy UVPG i polsko-niemieckiej umowy o ochronie środowiska[3] wymagana dla **każdego przedsięwzięcia**, **dla którego OOŚ jest przeprowadzana w Niemczech** i które jednocześnie może mieć znaczące oddziaływanie na środowisko na terytorium polskim. Obecny projekt polsko-niemieckiej umowy o OOŚ (stan: październik 2001 r.) przewiduje przy tym, że transgraniczną OOŚ należy przeprowadzać we wszystkich postępowaniach lub częściach postępowania, w których decyduje się o dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia i przeprowadza OOŚ.

2/ Dla jakich rodzajów postępowań można stosować „Zalecenia"?

OOŚ jest w Niemczech zintegrowana jako **niesamodzielny element postępowania** (§ 2 ust. 1 UVPG) z postępowaniem w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia (tzn. z postępowaniem, w którym ostatecznie decyduje się o dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia) i z innymi postępowaniami poprzedzającymi (np. wyznaczanie tras federalnych dróg dalekobieżnych i federalnych dróg wodnych, często także procedura zagospodarowania przestrzennego). W związku z tym również transgraniczna OOŚ jest dokonywana w ramach tych postępowań. Konkretne postępowanie w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia lub postępowanie poprzedzające jest przy tym z reguły określone w przepisach ustaw branżowych federacji lub krajów związkowych, które należy stosować dla określonego przedsięwzięcia, albo w przepisach ogólnego prawa postępowania administracyjnego. Ustawa UVPG wyznacza jednak wymogi minimalne wobec OOŚ. Przepisy ustawy stosuje się bezpośrednio jednak tylko wtedy, gdy wymogi odpowiednich ustaw branżowych albo prawa postępowania administracyjnego ustępują wymogom określonym w ustawie UVPG (§ 4 UVPG).

Podstawą niniejszych zaleceń są **określone w ustawie UVPG wymogi minimalne w stosunku do postępowania w sprawie OOŚ**, które zostały włączone do „Wzorcowego transgranicznego postępowania w sprawie OOŚ". Zalecenia są przy tym ukierunkowane na postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięć (tzn. na postępowania, w których ostatecznie decyduje się o dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia), ponieważ są one przeprowadzane znacznie częściej niż tak zwane „postępowania poprzedzające".

▶ Zalecenia można bezpośrednio stosować w **postępowaniach w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia**. Należy przy tym uwzględniać specyfikę danych ustaw branżowych i ewentualnie prawa administracyjnego federacji lub danego kraju związkowego, a także przepisy prawne tego kraju związkowego dotyczące OOŚ (jeżeli takie zostały wydane).

Postępowania poprzedzające służą określeniu lokalizacji/przebiegu trasy planowanego przedsięwzięcia, a nie wydaniu ostatecznej decyzji o jego dopuszczeniu. Wiążą się z tym inne wymogi specjalistyczne wobec danego postępowania. Uwzględniając powyższe ustawa UVPG zawiera dla postępowań poprzedzających mniej specjalne uregulowania dotyczące udziału opinii publicznej (por. § 9 ust. 3 i § 15 ust. 2 i 3 UVPG) niż dla jej udziału w postępowaniach w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia. Przedmiotowe zalecenia odnoszą się wprawdzie do postępowania w sprawie OOŚ w ramach postępowań w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia, mogą być jednak odpowiednio stosowane w postępowaniach poprzedzających, ponieważ w odniesieniu do nich zgodnie z obecnym stanem wiedzy nie można zasadniczo sformułować innych zaleceń.

[3] Polsko-niemiecka umowa o ochronie środowiska znajduje zastosowanie również do planowanych przedsięwzięć, dla których zgodnie z art. 6 ust. 3 polsko-niemieckiej umowy o wodach granicznych wymagane jest dokonanie oceny oddziaływania na gospodarkę wodną na wodach granicznych z udziałem narażonej strony, jeżeli zgodnie z prawem niemieckim dla przedsięwzięć tych wymagana jest OOŚ. Aby zapobiec podwójnemu dokonywaniu oceny obecny projekt polsko-niemieckiej umowy o OOŚ (stan: październik 2001 r.) przewiduje, że ta część tej oceny, która dotyczy oddziaływania na środowisko, a także związany z tym udział transgraniczny powinny być przeprowadzane zgodnie z postanowieniami planowanej umowy o OOŚ.

▶ W **postępowaniach poprzedzających** można zalecenia stosować zachowując ich sens.

3/ Określoność sformułowań („należy“ w przeciwieństwie do „należałoby“)

Etapy postępowania wymagane w obecnej sytuacji prawnej oraz te etapy, które mogą być przeprowadzone przez organy bez powstawania kosztów zewnętrznych, są przedstawione w zaleceniach jako bezwzględny wymóg („należy przesłać“, „zapewnia się uczestnictwo“, „organ przekazuje“).

Zalecenia, które z powodu obecnej sytuacji prawnej nie mogą być bez problemu wyegzekwowane, w szczególności dlatego, że oznaczają koszty dla inwestora (np. tłumaczenia), które jednak przypuszczalnie będą zawarte w planowanej umowie w sprawie OOŚ i w świetle dotychczasowych ustaleń mogą być traktowane jako pomocne dla szybkiego przeprowadzenia bezkonfliktowego postępowania, są przedstawione jako zalecenia, które „należałoby“ uwzględnić (por. także akapit „Granice zastosowania“).

4/ Pojęcia

Ponieważ zalecenia są skierowane do adresatów po stronie niemieckiej i polskiej, w różnych miejscach szczegółowo przedstawiono zagadnienia (w szczególności przepisy prawne), które „własnej“ stronie są na ogół znane, ale których prezentacja jest niezbędna dla lepszego zrozumienia tych zagadnień przez „drugą“ stronę. Aby zapewnić zrozumiałość tekstu również po przetłumaczeniu na język polski, posłużono się częściowo odpowiednimi pojęciami Konwencji Espoo (np. „dokumentacja OOŚ“ zamiast „dokumenty określone w § 6 UVPG“). Sporadycznie zrezygnowano z innych pojęć znanych w Niemczech (np. „właściwy organ“), ponieważ są one inaczej rozumiane po stronie polskiej.

5/ Granice zastosowania / Zmiany warunków ramowych

Przed zastosowaniem zaleceń należy wyjaśnić w szczególności,

- czy w międzyczasie przyjęta została i weszła w życie polsko-niemiecka umowa o OOŚ; w takim przypadku zalecenia mogą być stosowane tylko o tyle, o ile nie są sprzeczne z postanowieniami umowy o OOŚ;
- czy w chwili, w której odpowiednie zalecenie (por. rozdz. 3.3, etap B 1.2 i B 4.3) powinno zostać rzeczywiście zastosowane, spełnione są zasady wzajemności i równoważności odnośnie tłumaczenia dokumentacji OOŚ i decyzji (por. § 9 a ust. 2, § 8 ust. 3 UVPG);
- czy w przypadku zaleceń, które nie są uregulowane w ustawie UVPG i które jednocześnie prowadzą do powstania kosztów zewnętrznych (np. tłumaczenie powiadomienia, por. rozdz. 3.3 etap A 1.4; w rozdz. 3.3 jako sformułowanie typu „należałoby“), można uzyskać od inwestora na zasadzie dobrowolności obietnicę pokrycia kosztów albo czy organ, z uwagi na interes nadrzędny, jest w stanie ponieść te koszty.

  Uwagi do obu ostatnich myślników:

  Zgodnie z obecnym stanem sprawy (sierpień 2002 r.) można przyjąć, że strona polska będzie również stosować procedurę odpowiadającą niniejszym zaleceniom w przypadku przyszłych polskich przedsięwzięć, które mogą oddziaływać na terytorium Niemiec. A to dlatego, że po stronie polskiej za transgraniczną OOŚ odpowiada polskie ministerstwo środowiska, a doświadczenia z projektu badawczego FKZ 298 13 162 pokazały, że rozwiązania zaakceptowane przez polskie ministerstwo środowiska podczas negocjacji dotyczących umowy o OOŚ, były potem rzeczywiście bezpośrednio stosowane.

  Możliwości działania strony polskiej są przy tym siłą rzeczy ograniczane przez przepisy prawa polskiego. Szczególne znaczenie mają uregulowania dotyczące tłumaczenia dokumentów, jako że tłumaczenia

powodują z reguły powstawanie kosztów zewnętrznych. UOŚ przewiduje tu w artykule 60, że odpowiedni organ polski może nakazać inwestorowi przetłumaczenie dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia transgranicznej OOŚ. Na podstawie dostępnej niemieckiej wersji UOŚ nie można jednak stwierdzić jednoznacznie, do jakich dokumentów odnosi się ta regulacja („... postanowienie ... w którym [organ] określa obowiązek sporządzenia przez wnioskodawcę dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia tego postępowania w języku państwa, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie, oraz zakres tej dokumentacji").[4]

Dopóki nie miały miejsca przeciwne sytuacje, tzn. na przykład odrzucenie prośby strony niemieckiej o przesłanie przetłumaczonych dokumentów (por. § 9 ustęp 1 UVPG) w przypadku współdziałania strony niemieckiej w polskim przedsięwzięciu, nic nie przemawia przeciwko przyjęciu założenia, że zachowana jest zasada wzajemności i równoważności.

Zasadniczo warto zalecić, by na początku każdego transgranicznego postępowania w sprawie OOŚ rozpatrzyć te zagadnienia z właściwym referatem do spraw OOŚ w danym kraju związkowym.

6/ Stan opracowania

Prace merytoryczne nad zaleceniami zakończyły się w **lipcu 2002 r.** i uwzględniają stan sprawy na tę chwilę (ostatni stan negocjacji dotyczących umowy o OOŚ: X posiedzenie w dn. 25-26 października 2001 r.).

[4] Należy przyjąć, że zapis zawarty w artykule 60 UOŚ obejmuje również dokumentację OOŚ. Dlatego fakt, że artykuł 60 UOŚ nie nawiązuje do artykułu 52 UOŚ, który podobnie jak § 6 UVPG określa zakres dokumentacji OOŚ (dokumentację OOŚ określa się w artykule 52 UOŚ jako „raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko"), nie powinien świadczyć o tym, że nie jest tu również mowa o dokumentacji OOŚ. Należy raczej przypuszczać, że ma to umożliwić odpowiedniemu organowi w zależności od rodzaju postępowania i stanu postępowania podjęcie decyzji o zakresie i tłumaczeniu dokumentu odpowiedniego z punktu widzenia transgranicznej OOŚ. Za szeroką wykładnią artykułu 60 UOŚ przemawia również uregulowanie zawarte w artykule 68 UOŚ, zgodnie z którym przepisy dotyczące transgranicznej OOŚ (tzn. artykuły 58-66 UOŚ) stosuje się także do „projektów polityk, strategii lub programów". Przepis zawarty w artykule 41 UOŚ dotyczący opisu oddziaływania takich projektów polityk, strategii i programów na środowisko mówi o wypracowywanym „dokumencie". [Wykładnia ta została ustnie potwierdzona przez przedstawiciela polskiego Ministerstwa Środowiska w rozmowie z UBA w kwietniu 2002 r.]

3. ZALECENIA

3.1 Struktura zaleceń

„Zalecenia“ zawierają szczegółowe propozycje dotyczące ukształtowania wszystkich etapów transgranicznej procedury OOŚ. Podstawowy element zaleceń stanowi przy tym prezentacja przebiegu postępowania w sprawie OOŚ dla „idealnego“ lub „uogólnionego“ postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia („wzorcowe postępowanie w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia“) (por. rozdz. 2.)

Części składowe zaleceń

Zalecenia składają się z następujących części:

- **Zarys procedury (rozdz. 3.2)**

  Zarys procedury zawiera wykaz etapów postępowania transgranicznej OOŚ w ramach „wzorcowego postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia“. Zarys ten służy przede wszystkim szybkiej orientacji.

- **Opis przebiegu etapów postępowania (rozdz. 3.3)**

  W części tej szczegółowo opisano poszczególne etapy postępowania w ramach transgranicznej OOŚ, wymienione w zarysie procedury, oraz ich **istotną treść**. W opisie starano się w możliwie szerokim zakresie uwzględnić dane mające znaczenie dla praktycznej realizacji procedury (np. odpowiedzi na pytania typu: kto działa, kto jest adresatem, co jest wysyłane, kiedy następuje wysłanie, w jakim języku, kto ponosi koszty np. tłumaczeń). Postępowanie jest podzielone na następujące **części**:

  A Przygotowanie postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia[5] (przed rozpoczęciem postępowania: stwierdzenie obowiązku przeprowadzenia OOŚ, „scoping“, opracowanie dokumentacji OOŚ jako części dokumentacji wniosku)

  B Postępowanie w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia (postępowanie: złożenie wniosku wraz z przedłożeniem dokumentacji OOŚ, udział opinii publicznej i organów, konsultacje i decyzja)

  C Etapy postępowania po podjęciu decyzji o dopuszczeniu przedsięwzięcia[6].

  W opisie poszczególnych etapów postępowania dany aktywny podmiot (np. instytucja wysyłająca dokument) jest podany **tłustym drukiem**, natomiast instytucja otrzymująca (np. adresat dokumentu) jest podana *kursywą*.

Opis zawiera również uwagi dotyczące przepisów zawartych w UVPG, UOŚ, Konwencji Espoo[7] i Dyr. WE[8], wymagających zastosowania na danym etapie postępowania lub mających znaczenie dla tego etapu. Przepisy, które regulują OOŚ ogólnie lub w skali państwowej, są przy tym najczęściej przywołane obok tytułów akapitów

5 Zgodnie z niemieckimi ustawami branżowymi etapy te nie należą do właściwego postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia. W postępowaniach, w których w myśl przepisów ustaw branżowych decyzja musi zapaść w ustalonym terminie od złożenia wniosku, etapy te mieszczą się wobec tego także poza tym terminem. Jest to korzystne z punktu widzenia transgranicznej OOŚ (por. rozdz. 3.4.3, uwagi do etapu postępowania A 1.11 „Scoping“).

6 Art. 7 Konwencji Espoo wprowadza postanowienia dotyczące treści procedur OOŚ, które odnoszą się wyraźnie do fazy po dopuszczeniu planowanego przedsięwzięcia. W UVPG lub w Dyr. WE takie postanowienia nie są zawarte, powinny być jednak uregulowane w polsko-niemieckiej umowie o OOŚ.

7 Zgodnie z art. 5 ust. 3 polsko-niemieckiej umowy o ochronie środowiska do czasu zawarcia polsko-niemieckiej umowy o OOŚ powinny być tymczasowo stosowane w możliwie najszerszym zakresie uregulowania Konwencji Espoo i uwzględniane przepisy prawa wewnętrznego danego państwa.

8 Dyr. WE jest skierowana wyłącznie do państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej. Ponieważ jednak Rzeczpospolita Polska jako kraj kandydujący będzie zobowiązana w najbliższym czasie do przestrzegania prawa unijnego, celowe jest odesłanie również do istotnych postanowień zawartych w tej Dyrektywie.

(np. A 2 „Opracowanie dokumentacji OOŚ“). Przepisy, które w specjalny sposób regulują transgraniczną OOŚ, są wymienione obok poszczególnych etapów postępowania.

- **Uwagi wykonawcze do niektórych etapów postępowania (rozdz. 3.4)**

  W uwagach wykonawczych zawarte są dalsze szczegółowe wskazówki dotyczące niektórych etapów postępowania.

- **Załączniki**

  Załączniki stanowią konkretną pomoc przy przeprowadzaniu transgranicznej OOŚ:

Załączniki 1 - 3	**Wzory pism i dokumentów**, które wymagają sporządzenia w ramach postępowań w sprawie OOŚ specjalnie dla celów partycypacji transgranicznej (powiadomienie, potwierdzenie odbioru, deklaracja uczestnictwa)[9].
Załącznik 4	**Przykład sposobu opracowania dokumentów,** które są sporządzane również w ramach wewnątrzpaństwowej OOŚ, jednak w przypadku partycypacji transgranicznej wymagają uzupełnienia o sprawy dotyczące państwa narażonego.
Załącznik 5	**Schemat przebiegu**, w którym przedstawione s poszczególne etapy OO ze szczególnym zwróceniem uwagi na uczestnicz ce podmioty. Schemat ma ułatwić orientację.
Załączniki 6 - 9	**Wyciąg z przepisów prawnych** (Konwencja Espoo, UVPG, VwVfG, UOŚ). Są to przepisy, do których odsyła się przy opisie etapów postępowania.

9 Wzory te odpowiadają w dużym stopniu wzorom zawartym w projekcie polsko-niemieckiej umowy o OOŚ (stan: październik 2001 r.).

3.2 Zarys procedury: transgraniczne postępowanie w sprawie OOŚ (w ramach wzorcowego postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia)

Etap postępowania		Treść postępowania
A	**Przygotowanie postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia (wzór)**	
A 1	Stwierdzenie obowiązku przeprowadzenia OOŚ/Zawiadomienie o dokumentach przewidzianych do przedłożenia („scoping“)	
A 1.1	Zawiadomienie o planowanym przedsięwzięciu	
A 1.2.	Stwierdzenie obowiązku przeprowadzenia OOŚ	
A 1.3	Sprawdzenie narażenia	
A 1.4	Powiadomienie strony polskiej	
A 1.5	Potwierdzenie odbioru	
A 1.6	Deklaracja uczestnictwa	
A 1.7	Złożenie dokumentów na „scoping“	
A 1.8	Sprawdzenie dokumentów	
A 1.9	Zaproszenie na „scoping“ i przekazanie dalszych danych	
A 1.10	Zaproszenie uczestników postępowania (Polska)	
A 1.11	"Scoping"	
A 1.12	Udostępnienie przydatnych informacji (Polska)	
A 1.13	Zawiadomienie o dokumentach przewidzianych do przedłożenia odnośnie oddziaływania na środowisko	
A 1.14	Powiadomienie uczestników postępowania (Polska)	
A 2	Opracowanie dokumentacji OOŚ (część dokumentacji wniosku)	
A 2.1	Opracowanie dokumentacji OOŚ	
B	**Postępowanie w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia (wzór)**	
B 1	Złożenie wniosku (łącznie z przedłożeniem dokumentacji OOŚ)	
B 1.1	Przedłożenie dokumentacji OOŚ	
B 1.2	Sprawdzenie dokumentacji OOŚ	
B 2	Udział organów, opinii publicznej i gremiów dwustronnych	
B 2.1	Przekazanie dokumentacji OOŚ - organom i opinii publicznej (Niemcy) - stronie polskiej - gremiom dwustronnym	
B 2.2	Przekazanie dokumentacji OOŚ - organom i opinii publicznej (Polska)	
B 2.3	Stanowiska, zastrzeżenia - organów i opinii publicznej (Niemcy) - organów i opinii publicznej (Polska) - gremiów dwustronnych	
B 2.4	Zaproszenie na rozprawę	
B 2.5	Zaproszenie organów i opinii publicznej (Polska)	
B 2.6	Rozprawa	
B 3	Konsultacje	
B 3.1	Konsultacje	
B 4	Decyzja	
B 4.1	Prezentacja podsumowująca oddziaływania na środowisko	
B 4.2	Ocenienie oddziaływań na środowisko	
B 4.3	Decyzja	
B 4.4	Powiadomienie - inwestora - organów i opinii publicznej (Niemcy) - strony polskiej - gremiów dwustronnych	
B 4.5	Powiadomienie organów i opinii publicznej (Polska)	
C	**Po dopuszczeniu przedsięwzięcia (po podjęciu decyzji)**	
C 1	Ewentualna rewizja decyzji przed realizacją planowanego przedsięwzięcia	
C 1.1	Przekazanie dodatkowych informacji i ewentualne obrady oraz rewizja decyzji	
C 2	Weryfikacja podczas lub po realizacji planowanego przedsięwzięcia	
C 2.1	Przeprowadzanie kontroli	

UBA 2002: Zalecenia dotyczące przeprowadzania transgranicznej OOŚ między Niemcami a Polską (dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy). Wersja z sierpnia 2002 r.

3.3 Opis przebiegu etapów postępowania[10]

Etap postępowania		Treść postępowania	Przepisy
A	**Przygotowanie postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia/podjęcia decyzji (wzór)**		
A 1	**Stwierdzenie obowiązku przeprowadzenia OOŚ / Zawiadomienie o dokumentach przewidzianych do przedłożenia („scoping“)[11]**		**§ 3 UVPG/§ 5 UVPG** **art. 4 i 5 ust. 2 i 4 Dyr. WE**
A 1.1	**Zawiadomienie o planowanym przedsięwzięciu**	**Inwestor** zawiadamia *organ dopuszczający* o planowanym przedsięwzięciu i podaje ogólne dane na ten temat.	
A 1.2	**Stwierdzenie obowiązku przeprowadzenia OOŚ**	**Organ dopuszczający** sprawdza, czy dla planowanego przedsięwzięcia istnieje obowiązek przeprowadzenia OOŚ. Podejmując decyzję o obowiązku przeprowadzenia OOŚ w ramach sprawdzenia indywidualnego przypadku organ dopuszczający zobowiązany jest m.in. do uwzględnienia ewentualnego transgranicznego charakteru oddziaływania (por. załącznik 2 pkt 3.2 UVPG). Jeżeli **organ dopuszczający** stwierdzi, że OOŚ nie wymaga przeprowadzenia, wówczas nie jest również przeprowadzana transgraniczna OOŚ.	**załącznik 2 pkt 3.2 UVPG**
A 1.3	**Sprawdzenie narażenia**	Jeżeli niezbędne jest przeprowadzenie OOŚ, **organ dopuszczający** sprawdza, czy planowane przedsięwzięcie może mieć znaczące oddziaływania transgraniczne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jeżeli **organ dopuszczający** stwierdzi, że należy wykluczyć wystąpienie znaczących oddziaływań transgranicznych, transgraniczna OOŚ jest zakończona.	**§ 8 ust. 1 zdanie 1 UVPG** **art. 7 ust. 1 Dyr. WE**
A 1.4	**Powiadomienie strony polskiej**	Jeżeli sprawdzenie (A.1.3) wykaże, że planowane przedsięwzięcie prawdopodobnie spowoduje znaczące oddziaływania transgraniczne albo jeżeli polskie ministerstwo środowiska o to poprosi, **organ dopuszczający** przekazuje *polskiemu ministerstwu środowiska* powiadomienie, możliwie w języku polskim. Jednocześnie organ dopuszczający prosi o niezwłoczne potwierdzenie otrzymania powiadomienia oraz podanie w terminie 4 tygodni, czy strona polska chce wziąć udział w postępowaniu. Powiadomienie zawiera odpowiednie dokumenty dotyczące planowanego przedsięwzięcia. Są to w szczególności dane wymagane według art. 3 ust. 2 Konwencji Espoo i dodatkowo, o ile w tej chwili jest to już celowe, dane określone w art. 3 ust. 5 Konwencji Espoo, a także informacje o tym, jacy niemieccy uczestnicy, jak np. organy lub opinia publiczna, wezmą udział w poszczególnych etapach postępowania OOŚ. Jako powiadomienie może zostać wykorzystany formularz stanowiący załącznik 1. Powiadomienie następuje niezwłocznie po zawiadomieniu przez inwestora organu dopuszczającego, najpóźniej jednak w tej samej chwili, w której organ dopuszczający zawiadomił inne organy w swoim państwie. Równocześnie **organ dopuszczający** zawiadamia *federalne ministerstwo środowiska* i *ministerstwo środowiska właściwego kraju związkowego* o powiadomieniu strony polskiej.[12] [zob. uwaga wykonawcza w rozdz.. 3.4.3]	**§ 8 ust. 1 zdanie 1 UVPG** **art. 7 ust. 1 Dyr. WE** **art. 3 ust. 1, 2 i 5 Espoo**
A 1.5	**Potwierdzenie odbioru**	**Polskie ministerstwo środowiska** potwierdza organowi dopuszczającemu niezwłocznie w języku polskim otrzymanie powiadomienia (A.1.4). Jako potwierdzenie odbioru może być wykorzystany formularz stanowiący załącznik 2.	**art. 3 ust. 3 Espoo**

[10] Przedstawione tu postępowanie wzorcowe opiera się na ustawie UVPG, która wyznacza wymogi minimalne wobec postępowania w sprawie OOŚ (por. także rozdz. 2 punkt 2). Postępowanie w sprawie dopuszczenia określonego planowanego przedsięwzięcia jest z reguły określone przez przepisy odpowiednich ustaw branżowych lub prawa postępowania administracyjnego. Zawierają one po części bliższe postanowienia i/lub dalej idące wymagania dotyczące przeprowadzenia poszczególnych etapów (np. odnośnie udziału organów i opinii publicznej). Postępowanie w sprawie OOŚ dla planowanego przedsięwzięcia musi jednak odpowiadać co najmniej postanowieniom ustawy UVPG, wobec czego przepisy ustaw branżowych lub prawa postępowania administracyjnego nie naruszają charakteru postępowania wzorcowego stanowiącego podstawę niniejszych zaleceń.

Strona polska jest w ramach powiadomienia informowana o odpowiednich postanowieniach ustaw branżowych lub prawa postępowania administracyjnego, wymagających zastosowania w danym przypadku (A 1.4).

[11] Zgodnie z § 5 UVPG „scoping“ jest przeprowadzany, jeżeli wnosi o to inwestor albo jeżeli organ dopuszczający uzna to za konieczne po rozpoczęciu postępowania. W praktyce „scoping“ jest w większości przypadków przeprowadzany ze względu na jego jednoznaczne zalety.

[12] Ponadto organ dopuszczający dba o to, by federalne ministerstwo środowiska i ministerstwo środowiska właściwego kraju związkowego były również dostatecznie informowane o dalszym przebiegu OOŚ.

Etap postępowania		Treść postępowania	Przepisy
A 1.6	**Deklaracja uczestnictwa**	**Polskie ministerstwo środowiska** zawiadamia *organ dopuszczający* niezwłocznie, najpóźniej jednak w terminie 4 tygodni od nadejścia powiadomienia (A.1.5), w języku polskim, czy strona polska zamierza uczestniczyć w postępowaniu w sprawie OOŚ. Jako deklaracja uczestnictwa może być wykorzystany formularz stanowiący załącznik 3. Jeżeli strona polska poinformuje, że nie zamierza uczestniczyć w postępowaniu, to tym samym zakończona jest transgraniczna OOŚ.	**art. 7 ust. 1 Dyr. WE** **art. 3 ust. 3 Espoo**
A 1.7	**Złożenie dokumentów na „scoping“**	**Inwestor** przedkłada *organowi dopuszczającemu* odpowiednie dokumenty (dokumenty „scopingu“), jako podstawę do omówienia przedmiotu, zakresu i metodyki dokumentów przewidzianych do złożenia odnośnie oddziaływania na środowisko (= dokumentacja OOŚ) planowanego przedsięwzięcia („scoping“, A 1.9). [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1]	
A 1.8	**Sprawdzenie dokumentów**	**Organ dopuszczający** sprawdza, czy dokumenty złożone przez inwestora (A 1.7) mogą stanowić podstawę „scopingu“. [por. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1]	
A 1.9	**Zaproszenie na „scoping“ i przekazanie dalszych danych**	**Organ dopuszczający** przesyła • *niemieckim uczestnikom postępowania* [13] • *polskiemu ministerstwu środowiska* w celu przekazania polskim uczestnikom postępowania (krąg uczestników odpowiadający kręgowi niemieckich uczestników postępowania)[13], • *gremiom dwustronnym, których zakresu zadań sprawa dotyczy*,[14], dokumenty „scopingu“ przedłożone przez inwestora (A 1.7 / A 1.8) i zaprasza na rozmowę. Dokumenty, które należy przekazać stronie polskiej, zawierają – jeżeli nie miało to jeszcze miejsca przy powiadomieniu (A 1.4) – również dane określone w art. 3 ust. 5 Espoo, a także informacje o tym, jacy niemieccy uczestnicy będą brać udział w dalszych etapach postępowania OOŚ. Pismo do polskiego ministerstwa środowiska należałoby sporządzić w języku polskim, natomiast pisma do gremiów dwustronnych w językach niemieckim i polskim. Do pism należy dołączyć komplet dokumentów w języku niemieckim. Dodatkowo należałoby dołączyć te ich części przetłumaczone na język polski, które są niezbędne, by strona polska mogła stwierdzić, czy jest narażona, oraz by mogła się wypowiadać w dalszym toku postępowania. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1 i rozdz. 3.4.3]	**§ 8 ust. 1 UVPG** **art. 7 ust. 1, 2 i 3 Dyr. WE** **art. 2 ust. 6 i art. 3 ust. 5 i 8 Espoo**
A 1.10	**Zaproszenie uczestników postępowania** **(Polska)**	**Polskie ministerstwo środowiska** przekazuje *polskim uczestnikom postępowania* zaproszenie na „scoping“ w sposób przewidziany prawem polskim. Ministerstwo załącza powiadomienie (A 1.4) i dokumenty „scopingu“ (A 1.7/A 1.8). Polskie ministerstwo środowiska dba przy tym o to, by polscy uczestnicy postępowania zostali poinformowani i zaproszeni w takim samym zakresie, jak odpowiedni niemieccy uczestnicy postępowania (zob. A 1.9 oraz por. przypis 13).	**art. 7 ust. 3 Dyr. WE** **art. 2 ust. 6 i art. 3 ust. 8 Espoo**

[13] Obok tych organów, które zgodnie z § 5 zdanie 2 UVPG biorą obligatoryjnie udział jako „organy, których zakresu zadań związanych ze środowiskiem przedsięwzięcie dotyczy“, właściwy organ może zaprosić na rozmowę również ekspertów i osoby trzecie. W praktyce włączani są obecnie – jeżeli jest to celowe – przedstawiciele opinii publicznej, a w szczególności stowarzyszeń i organizacji, których zakresu zadań lub dziedziny działalności sprawa dotyczy. Ogólna opinia publiczna, reprezentowana przez indywidualne zainteresowane osoby, nie jest natomiast w praktyce niemieckiej w większości przypadków włączana do postępowań. Udział państwa narażonego na oddziaływania transgraniczne już na etapie „scopingu” nie jest w sposób wiążący nakazany ani w Konwencji Espoo, ani w Dyrektywie Rady, ani też w ustawie UVPG. Udział taki należy jednak zalecić ze względu na jego celowość.

[14] Obecny projekt umowy polsko-niemieckiej w sprawie OOŚ (stan: październik 2001 r.) przewiduje udział gremiów dwustronnych w OOŚ, przy czym nie ustalono tu szczegółów. Wskazany jest udział na zasadzie udziału organów.

Etap postępowania		Treść postępowania	Przepisy
A 1.11	**„Scoping“**	**Organ dopuszczający** omawia z *zaproszonymi uczestnikami* obu stron przedmiot, zakres i metody dokumentów przewidzianych do przedłożenia odnośnie oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia (= dokumentacja OOŚ, dane według § 6 UVPG) i inne kwestie istotne dla przeprowadzenia OOŚ. Spotkanie należałoby przeprowadzić dwujęzycznie. **Uczestnicy** mogą przekazać organowi dopuszczającemu stanowiska na piśmie – zastępczo lub uzupełniająco w stosunku do udziału w ustnej rozmowie. Następnie **organ dopuszczający i biorące udział organy niemieckie** przekazują *inwestorowi* – jeżeli nie miało to jeszcze miejsca – posiadane przez nich przydatne informacje. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.2 i 3.4.3]	**art. 7 ust. 3 Dyr. WE** **art. 2 ust. 6 i art. 3 ust. 8 Espoo**
A 1.12	**Udostępnienie przydatnych informacji** **(Polska)**	**Polskie ministerstwo środowiska** lub inne polskie organy przekazują po uprzednim uzgodnieniu z *organem dopuszczającym* temu organowi lub *inwestorowi* niezwłocznie informacje w języku polskim, które są przydatne i których dostarczenia można się domagać, dotyczące ewentualnie narażonego środowiska na terytorium polskim. W przypadku dużej liczby dokumentów należałoby dołączyć wykaz dokumentów i krótki opis ich treści w języku polskim. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.3]	**art. 3 ust. 6 Espoo**
A 1.13	**Zawiadomienie o dokumentach przewidzianych do przedłożenia odnośnie oddziaływania na środowisko**	**Organ dopuszczający** zawiadamia *inwestora* o dokumentach przewidzianych do przedłożenia odnośnie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko[15] [16]. Zawiadomienie musi obejmować w przypadku postępowań transgranicznych wytyczne niezbędne zarówno dla terytorium Niemiec, jak i dla terytorium Polski. Równocześnie organ dopuszczający przekazuje kopię tego zawiadomienia do uczestników „scopingu“, tzn.: • biorących udział *niemieckich uczestników postępowania*, • *polskiego ministerstwa środowiska* w celu przekazania biorącym udział polskim uczestnikom postępowania, • biorących udział *gremiów dwustronnych* (por. przypis 14). Pismo do polskiego ministerstwa środowiska należałoby sporządzić w języku polskim, pisma do komisji dwustronnych w językach niemieckim i polskim. Do pism tych należy dołączyć zawiadomienie w języku niemieckim w dostatecznej liczbie kopii. Dołączyć należałoby – również w dostatecznej w danym wypadku liczbie kopii – tłumaczenie części dotyczących problematyki transgranicznej. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1]	
A 1.14	**Powiadomienie uczestników postępowania (Polska)**	**Polskie ministerstwo środowiska** powiadamia biorących udział *polskich uczestników postępowania* poprzez przekazanie kopii zawiadomienia o dokumentach przewidzianych do przedłożenia (A 1.13.) wraz z częściami przetłumaczonymi na język polski (jeżeli są dostępne).	**art. 7 ust. 3 Dyr. WE** **art. 2 ust. 6 Espoo**
A 2	**Opracowanie dokumentacji OOŚ (część dokumentacji wniosku)**		**§ 6 ust. 2, 3 i 4 UVPG** **art. 5 ust. 1 i 3 Dyr. WE**
A 2.1	**Opracowanie dokumentacji OOŚ**	**Inwestor** sporządza dokumentację OOŚ. Dokumentacja OOŚ musi obejmować dane określone w § 6 UVPG i uwzględniać szczegóły wymagane w zawiadomieniu o dokumentach przewidzianych do przedłożenia odnośnie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko (A 1.13). [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1 i 3.4.3]	**art. 4 ust. 1 Espoo**

[15] Zawiadomienie po odbyciu „scopingu“ nie jest końcowym i wiążącym ustaleniem dokumentów wymagających przedstawienia przez inwestora. Organ dopuszczający przedsięwzięcie może bowiem w razie zaistnienia nowych faktów w późniejszym terminie przedstawić dodatkowe albo odmienne wymagania wobec dokumentów przewidzianych do przedłożenia odnośnie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli zajdzie taka konieczność.

[16] W przypadku danych, które zgodnie z § 6 UVPG ustęp 3 pkt 4 i § 6 UVPG ustęp 4 oraz według artykułu 4 ustęp 1 w związku z załącznikiem II do Konwencji Espoo muszą być co najmniej zawarte w dokumentacji OOŚ, należy zasadniczo przyjmować, że są one niezbędne w danym przypadku i że można się od inwestora domagać ich przedłożenia. Należy ponadto wziąć pod uwagę, że rozpatrywane „oddziaływania“ na warunki społeczno-gospodarcze wskutek zmian czynników środowiska w rozumieniu artykułu 1 lit. vii Konwencji Espoo są przede wszystkim uwzględniane w przepisach ustaw branżowych dotyczących dopuszczania przedsięwzięć. Wymagania te należy uwzględnić podczas procesu „scopingu“ (A 1.11, A 1.13) oraz przy opracowaniu (A 2.1) i sprawdzeniu przedłożonej dokumentacji OOŚ (B 1.2).

Etap postępowania		Treść postępowania	Przepisy
B	**Postępowanie w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia/podjęcia decyzji (wzór)**		
B 1	**Złożenie wniosku (łącznie z przedłożeniem dokumentacji OOŚ)**		**§ 6 UVPG** **art. 5 Dyr. WE**
B 1.1	**Przedłożenie dokumentacji OOŚ**	**Inwestor** składa do *organu dopuszczającego* pisemny wniosek dotyczący planowanego przedsięwzięcia i przedkłada dokumentację OOŚ (A 2.1).	**art. 4 ust. 1 Espoo**
B 1.2	**Sprawdzenie dokumentacji OOŚ**	**Organ dopuszczający** sprawdza, czy dokumentacja OOŚ przedłożona przez inwestora odpowiada wymogom (por. A 2.1, a także przypis 16) i może stanowić podstawą udziału strony polskiej. Jeżeli w stosunkach z Polską spełnione są zasady wzajemności i równoważności, organ ustala następnie, jakie części dokumentacji należy przetłumaczyć na język polski i nakazuje inwestorowi tłumaczenie.[17] Przetłumaczyć należałoby przy tym streszczenia w języku niespecjalistycznym i te części dokumentacji OOŚ, które są niezbędne, by strona polska mogła stwierdzić, czy jest narażona i by mogła się wypowiadać. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1 i rozdz. 3.4.3]	**§ 9a ust. 2 UVPG** **art. 4 ust. 1 Espoo**
B 2	**Udział organów, opinii publicznej i gremiów dwustronnych [18] [19] [20] [21]**		**§ 7 i § 9 UVPG** **art. 6 Dyr. WE**
B 2.1	**Przekazanie dokumentacji OOŚ** - **organom i opinii publicznej (Niemcy)** - **stronie polskiej** - **gremiom dwustronnym**	**Organ dopuszczający** przekazuje kompletną dokumentację OOŚ • *organom niemieckim,* których zakresu zadań przedsięwzięcie dotyczy, oraz poleca podanie przedsięwzięcia do wiadomości i wyłożenie dokumentacji wniosku łącznie z dokumentacją OOŚ na okres jednego miesiąca w *niemieckich gminach* narażonych wskutek planowanego przedsięwzięcia (por. § 73 ust. 3 u. 5)[22] • *polskiemu ministerstwu środowiska* w celu przekazania polskim organom, których zakresu zadań przedsięwzięcie dotyczy, oraz w celu podania do wiadomości i wyłożenia w gminach narażonych wskutek planowanego przedsięwzięcia • *gremiom dwustronnym*, których zakresu zadań przedsięwzięcie dotyczy. Organ dopuszczający przedsięwzięcie zawiadamia przy tym, w jakim terminie, do jakiego organu i na jakich warunkach (por. także przypis 25) mogą być przedstawiane stanowiska i zgłaszane zastrzeżenia. Termin wyznaczany organom niemieckim i polskim przez organ dopuszczający nie może przekraczać trzech miesięcy (por. § 73 ust. 3a VwVfG). Zastrzeżenia opinii publicznej mogą być wyrażane w czasie wyłożenia dokumentacji (1 miesiąc) i do 2 tygodni po tym terminie (por. § 73 ust. 3 i 4 VwVfG). Organ dopuszczający wskazuje przy tym również na fakt, że po upływie ww. terminu wykluczone są wszelkie inne zarzuty nie opierające się na odrębnie uzgodnionym prawie prywatnym.	**§ 8 i § 9a UVPG** **art. 7 ust. 2 i 3 Dyr. WE** **art. 4 ust. 2 Espoo**

[17] Na temat stwierdzenia wzajemności i równoważności por. w rozdz. 2 ustęp „Granice zastosowania / Zmiana warunków ramowych“

[18] Przepisy § 7, § 8, § 9 i § 9a UVPG określają, w jaki sposób należy zapewnić uczestnictwo organów i opinii publicznej w postępowaniu w sprawie OOŚ, łącznie z kwestią sposobu informowania opinii publicznej o decyzji. W uregulowaniach tych następuje przy tym odesłanie do różnych przepisów ustawy o postępowaniu administracyjnym (§ 73 ust. 3, 3a, 4-7; § 74 ust. 4 zdanie 2; § 74 ust. 5 zdanie 2 VwVfG) i przewidują one, że postępowanie w sprawie OOŚ musi odpowiadać co najmniej wymogom tych uregulowań VwVfG lub że uregulowania te należy stosować odpowiednio. Szczegóły zawarte w tychże uregulowaniach VwVfG znajdują odzwierciedlenie w przedmiotowej wzorcowej prezentacji transgranicznego postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia / postępowania w sprawie OOŚ tylko o tyle, o ile mają znaczenie dla przebiegu procedury transgranicznej.

[19] Jeżeli ustawy branżowe przewidują, że zgodnie z ustawą VwVfG należy zastosować „procedurę ustalenia planu prawnie wiążącego“ (=postępowanie w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia), udział organów i opinii publicznej może zostać zrealizowany przez inny organ niż organ dopuszczający (=organ dokonujący ustalenia planu), a mianowicie przez tak zwany „organ wysłuchujący“ (por. § 73 VwVfG).

[20] Na temat udziału gremiów dwustronnych por. przypis 14.

[21] Zgodnie z § 9 ust. 3 UVPG opinia publiczna jest włączana do postępowań poprzedzających w uproszczony, mniej ściśle uregulowany sposób (jeżeli jest to dopuszczalne zgodnie z mającymi zastosowanie ustawami branżowymi i prawem postępowania administracyjnego).

[22] Dodatkowo organ dopuszczający nakazuje, by gminy poinformowały pozamiejscowych zainteresowanych o wyłożeniu dokumentacji do wglądu (por. § 73 ust. 5 VwVfG). Organ dopuszczający umożliwia zgodnie z § 58 ust. 1 pkt 2 i § 60 ust. 2 pkt 2 ustawy BNatSchG uznanym organizacjom ochrony przyrody współdziałanie w procedurach ustalenia planów prawnie wiążących w przypadku przedsięwzięć, które są związane z ingerencją w przyrodę i krajobraz. W tym celu organizacjom tym należy udostępnić kopię całości dokumentacji OOŚ lub co najmniej dotyczących ich części.

Etap postępowania		Treść postępowania	Przepisy
B 2.1 **(ciąg dalszy)**		Pismo do polskiego ministerstwa środowiska należałoby sporządzić w języku polskim, pisma do gremiów dwustronnych w językach niemieckim i polskim. Do pism tych należy dołączyć całość dokumentacji OOŚ, części przetłumaczone na język polski (jeżeli tłumaczenie sporządzono w etapie B 1.2) oraz wykaz dokumentacji wniosku w dostatecznej w danym wypadku liczbie kopii.	
B 2.2	**Przekazanie dokumentacji OOŚ** - **organom i opinii publicznej (Polska)**	**Polskie ministerstwo środowiska** • przekazuje dokumentację OOŚ wraz z przetłumaczonymi częściami (jeżeli są dostępne, por. B 2.1) *polskim organom, których zakresu zadań przedsięwzięcie dotyczy*, • poleca wojewodzie, którego obszar jest narażony, podanie planowanego przedsięwzięcia do wiadomości i wyłożenie do wglądu dokumentacji OOŚ wraz z przetłumaczonymi częściami (jeżeli są dostępne, por. B 2.1) w narażonych *polskich gminach*.[23] Podanie do wiadomości i wyłożenie do wglądu odbywa się zasadniczo według odpowiednich przepisów prawa polskiego (por. przypis 23). Jeżeli w danym przypadku przepisy prawa niemieckiego wymagające zastosowania zapewniają większe możliwości współdziałania niż prawo polskie (np. dłuższy termin wyłożenia do wglądu), możliwe jest ich zastosowanie (por. też przypis 22). W związku z podaniem do wiadomości/wyłożeniem do wglądu wojewoda powinien wskazać na możliwości współdziałania przewidziane prawem niemieckim, w szczególności na możliwość przesyłania zastrzeżeń i stanowisk bezpośrednio do niemieckiego organu dopuszczającego. W tym celu wojewoda powinien podać, w jakim terminie, do jakiego organu niemieckiego, w jakim języku i na jakich warunkach można wnosić zastrzeżenia i stanowiska, o których mowa. Jednocześnie wojewoda powinien wskazać na fakt, że po upływie ww. terminu wykluczone są wszelkie inne zarzuty nie opierające się na odrębnie uzgodnionym prawie prywatnym (por. B 2.1).	**art. 66 UOŚ** **§ 8 i § 9a UVPG** **art. 7 ust. 3 Dyr. WE** **art. 2. ust. 6, 3 ust. 8 i art. 4 ust. 2 Espoo**
B 2.3	**Stanowiska, zastrzeżenia** - **organów i opinii publicznej (Niemcy)** - **organów i opinii publicznej (Polska)** - **gremiów dwustronnych**	• Biorące udział **organy niemieckie** • zainteresowana **niemiecka opinia publiczna** • polskie **ministerstwo środowiska** (por. przypis 23) • zainteresowana **polska opinia publiczna**[24] i • biorące udział **gremia dwustronne** przedstawiają stanowiska i zastrzeżenia dotyczące planowanego przedsięwzięcia w wyznaczonym terminie i w wymaganej formie wobec organu, do którego stanowiska i zastrzeżenia należy kierować. Stanowiska i zastrzeżenia strony polskiej mogą być przedstawiane w języku polskim.[25] [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.3]	**§ 8 ust. 1, § 9a ust. 1 zdanie 1 UVPG** **art. 7 ust. 3 Dyr. WE** **art. 2 ust. 6, 3 ust. 8 i 4 ust. 2 Espoo**

[23] Zgodnie z art. 66 ust. 1 polskiej ustawy o ochronie środowiska (UOŚ) polskie ministerstwo środowiska przekazuje otrzymane dokumenty dotyczące planowanego przedsięwzięcia wojewodzie właściwemu ze względu na obszar oddziaływania planowanego zagranicznego przedsięwzięcia. Wojewoda wykłada dokumenty do wglądu opinii publicznej i w celu składania uwag i wniosków na okres 21 dni (art. 66 ustęp 2 UOŚ w związku z artykułem 32 ustęp 1 UOŚ). Uwagi i wnioski należy przy tym kierować do wojewody. Następnie wojewoda opracowuje stanowisko dotyczące planowanego przedsięwzięcia do przedłożenia polskiemu ministerstwu środowiska (art. 66 ust. 3 UOŚ). W projekcie stanowiska wojewoda uwzględnia wypowiedzi polskiej opinii publicznej. Ostateczne stanowisko wobec państwa podejmującego przedsięwzięcie jest przekazywane przez polskie ministerstwo środowiska (art. 66 ust. 4 UOŚ).

[24] W celu zachowania pozycji prawnej poszczególnych zainteresowanych ze strony polskiej niezbędne jest, by przekazali oni swoje stanowiska bądź zastrzeżenia, niezależnie od sposobu postępowania określonego w art. 66 polskiej UOŚ (tzn. uwzględnienie wypowiedzi opinii publicznej w stanowisku polskiego ministerstwa środowiska, por. przypis 23), dodatkowo bezpośrednio i z zachowaniem terminu do niemieckiego organu dopuszczającego lub organu wysłuchującego (por. przypis 19).

[25] Przepis § 9a UVPG przewiduje, że osoby zamieszkałe w innym państwie mogą uczestniczyć w procedurze wysłuchania przeprowadzanej dla niemieckiej opinii publicznej zgodnie z § 9 UVPG. Należy tu przyjąć, że obywatel polski tylko wtedy może skorzystać ze swego prawa uczestnictwa, jeżeli może skierować swoje zastrzeżenie w języku polskim do niemieckiego organu dopuszczającego. Nie można bowiem oczekiwać, że zainteresowany obywatel polski włada językiem niemieckim. Ponadto przyjąć należy, że przetłumaczenie zastrzeżenia może być w niektórych przypadkach związane ze znacznymi kosztami, a łatwe i szybkie (np. dostępność tłumaczy) przetłumaczenie niemożliwe do realizacji. Tak samo obywatel polski może odpowiednio skorzystać ze swego prawa udziału w rozprawie tylko wtedy, gdy rozprawa jest prowadzona w dwóch językach. Udzielenie zlecenia tłumaczowi w własnym zakresie przez każdego uczestniczącego obywatela polskiego należy w oczywisty sposób wykluczyć, wobec czego o tłumaczenie należy tu zadbać z urzędu.

Etap postępowania		Treść postępowania	Przepisy
B 2.4	**Zaproszenie na rozprawę**	**Organ dopuszczający** zaprasza po upływie terminu składania zastrzeżeń *uczestników postępowania*, którymi są: • biorące udział *organy niemieckie i zainteresowana niemiecka opinia publiczna*[26] • za pośrednictwem *polskiego ministerstwa środowiska* biorące udział *organy polskie i zainteresowaną polską opinię publiczną* (zob. przypis 26) oraz • biorące udział *gremia dwustronne* na dwujęzyczną (zob. przypis 25) rozprawę (por. § 73 ust. 6 VwVfG). Zaproszenie należałoby tu przekazać polskiemu ministerstwu środowiska tak wcześnie, by również przy uwzględnieniu czynności administracyjnych w Polsce (np. w szczególności dalsze przekazanie zaproszenia do wojewody) możliwe było zgodne z miejscowym zwyczajem podanie do wiadomości co najmniej na tydzień przed terminem rozprawy, tak jak to przewiduje przepis § 73 ust. 6 VwVfG. W zaproszeniu podaje się warunki udziału w rozprawie (por. także przepis 26) i informuje się o tym, że rozprawa będzie prowadzona w dwóch językach. Pismo do polskiego ministerstwa środowiska należałoby sporządzić w języku polskim, pisma do gremiów dwustronnych w językach niemieckim i polskim. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.3, m.in. dotycząca możliwości przeprowadzenia rozprawy na terytorium Polski]	**§ 9a ust. 1 UVPG** **art. 7 ust. 3 Dyr. WE** **art. 2 ust. 6, art. 3 ust. 8 i art. 4 ust. 2 Espoo**
B 2.5	**Zaproszenie organów i opinii publicznej (Polska)**	**Polskie ministerstwo środowiska** przekazuje biorącym udział *organom polskim* i zainteresowanej polskiej *opinii publicznej* zaproszenie na rozprawę w sposób określony przepisami prawa polskiego.	**art. 66 UOŚ** **art. 3 ust. 8 i art. 4 ust. 2 Espoo**
B 2.6	**Rozprawa**	**Organ dopuszczający** przeprowadza z zaproszonymi *niemieckimi i polskimi uczestnikami postępowania* rozprawę w dwóch językach (por. przypis 25). [zob. uwagi wykonawcze, rozdz. 3.4.2 i rozdz. 3.4.3]	**art. 2 ust. 6 Espoo** **art. 7 ust. 3 Dyr. WE** **§ 9 ust. 1 zdanie 2 i § 9a ust. 1 UVPG**
B 3	**Konsultacje**		**§ 8 ust. 2 UVPG** **art. 7 ust. 4 Dyr. WE** **art. 7 ust. 1 Espoo w związku z załącznikiem V**
B 3.1	**Konsultacje**	Jeżeli zachodzi taka konieczność albo **polskie ministerstwo środowiska** wystąpiło z taką prośbą po przekazaniu dokumentacji OOŚ (B 2.1), **federalne ministerstwo środowiska** i **ministerstwo środowiska danego niemieckiego kraju związkowego** prowadzą konsultacje z **polskim ministerstwem środowiska**, dotyczące w szczególności: - transgranicznego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, - działań mających na celu zapobieżenie im lub ich ograniczenie, - i/lub konieczności monitorowania przedsięwzięcia i związanego z nim oddziaływania na środowisko po realizacji przedsięwzięcia. **Organ dopuszczający** jest włączany do konsultacji. Obie strony mogą zaprosić dalszych uczestników postępowania i ekspertów. Pisemne zaproszenie do *polskiego ministerstwa środowiska* należałoby sporządzić w języku polskim. Przy podjęciu konsultacji obie strony uzgadniają stosowny czas trwania obrad. [zob. uwagi wykonawcze, rozdz. 3.4.2 i 3.4.3]	**§ 8 ust. 2 UVPG** **art. 5 Espoo**

[26] W rozprawie mogą brać udział tylko zainteresowani oraz ci, którzy wnieśli w terminie zarzuty (por. § 73 ust. 6 VwVfG). Dla uproszczenia będą oni określani w następnych etapach postępowania ogólnym pojęciem „zainteresowanej opinii publicznej".

Etap postępowania		Treść postępowania	Przepisy
B 4	**Decyzja** [zob. też uwaga wykonawcza do B 3 w rozdz. 3.4.2]		**§ 11 i § 12 UVPG** **art. 8 i 9 Dyr. WE**
B 4.1	**Prezentacja podsumowująca oddziaływania na środowisko**	**Organ dopuszczający** opracowuje na podstawie: - danych inwestora (dokumentacja OOŚ, A.2.1), - stanowisk i zastrzeżeń niemieckich i polskich uczestników postępowania (B.2.3), - wyniku rozprawy (B.2.6), - wyniku konsultacji (B.3.2) oraz - własnych ustaleń, możliwie w ciągu miesiąca po przeprowadzeniu rozprawy (B 2.6) „prezentację podsumowującą oddziaływania na środowisko“ (§ 11 UVPG). Przedstawia ona systematycznie i w logicznym powiązaniu wszelkie oddziaływania na środowisko istotne dla podjęcia decyzji. Obejmuje ona oczekiwane znaczące oddziaływania na środowisko na terytorium niemieckim i polskim.[27] Prezentacja podsumowująca może przy tym stanowić osobny dokument albo może być udokumentowana w uzasadnieniu decyzji o dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1]	**§ 11 UVPG** **art. 8 Dyr. WE** **art. 6 ust. 1 Espoo**
B 4.2	**Ocenienie oddziaływań na środowisko**	**Organ dopuszczający** ocenia oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko na terytorium niemieckim i polskim na podstawie prezentacji podsumowującej (§ 12 UVPG).[28] Ocenienie oddziaływań na środowisko odbywa się z reguły w uzasadnieniu decyzji o dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1 i 3.4.3]	**§ 12 UVPG** **art. 8 Dyr. WE** **art. 6 ust. 1 Espoo**
B 4.3	**Decyzja**	**Organ dopuszczający** uwzględnia ocenę oddziaływania na środowisko, o której mowa w B 4.2, przy podejmowaniu decyzji o dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia (zob. przypis 28). Organ dopuszczający ustala następnie, jakie części decyzji (łącznie z uzasadnieniem) należy przetłumaczyć na język polski, oraz zleca tłumaczenie, jeżeli w stosunkach z Polską spełnione są zasady wzajemności i równoważności[29]. Jeżeli przedsięwzięcie zostało zatwierdzone, przetłumaczyć należałoby co najmniej te części decyzji wraz z uzasadnieniem, które są niezbędne, by strona polska mogła stwierdzić, - że uwzględnione zostały wyniki transgranicznej OOŚ istotne dla podjęcia decyzji oraz - czy i w jakim stopniu decyzja ma dla niej merytoryczne znaczenie. Jeżeli przedsięwzięcie nie zostało zatwierdzone, można odstąpić od tłumaczenia. W takiej sytuacji wystarczy, że w piśmie przewodnim przy przekazaniu decyzji (zob. B. 4.4) zamieszczona zostanie informacja o odmownym załatwieniu wniosku. [zob. uwaga wykonawcza, rozdz. 3.4.1 i 3.4.3]	**§ 12 UVPG** **art. 8 Dyr. WE** **art. 6 ust. 1 Espoo**

[27] „Prezentacji podsumowującej oddziaływania na środowisko“ określonej w § 11 UVPG nie należy mylić z „ogólnie zrozumiałym streszczeniem w języku niespecjalistycznym“, które inwestor zobowiązany jest sporządzić zgodnie z § 6 ust. 3 zdanie 2 UVPG (por. także art. 5 ust. 3 Dyr. WE; załącznik II lit. i Konwencji Espoo) jako część dokumentacji OOŚ.

[28] Ocenienie oddziaływań na środowisko, a następnie uwzględnienie tej oceny przy podejmowaniu decyzji odbywa się zgodnie z § 12 UVPG „mając na uwadze skuteczną profilaktykę środowiska zgodnie z obowiązującym prawem.“

[29] Na temat tłumaczeń por. także etap B 4.4 i zob. rozdz. 2, akapit „Granice zastosowania / Zmiana warunków ramowych“.

Etap postępowania		Treść postępowania	Przepisy

B 4.4	**Powiadomienie**
	- **inwestora**
	- **organów i opinii publicznej (Niemcy)**
	- **strony polskiej**
	- **gremiów dwustronnych**
		Organ dopuszczający
		• doręcza *inwestorowi* decyzję*,
		• podaje decyzję* do wiadomości biorącym udział *organom niemieckim i zainteresowanej niemieckiej opinii publicznej* oraz wykłada decyzję do wglądu opinii publicznej (por. § 74 ust. 4 zdanie 2 i § 75 ust. 5 zdanie 2 VwVfG),
		• przekazuje decyzję*
		  • biorącym udział *gremiom dwustronnym*
		  • *polskiemu ministerstwu środowiska* w celu poinformowania biorących udział organów polskich i zainteresowanej polskiej opinii publicznej.
		Jeżeli ustawy branżowe lub prawo postępowania administracyjnego przewidują w danym przypadku, że *zainteresowanym, którzy są znani, albo tym, których zarzuty rozstrzygnięto,* należy bezpośrednio przesłać decyzję (np. § 74 ust. 4 zdanie 1 VwVfG), odnosi się to również do odpowiednich zainteresowanych i wnoszących zarzuty ze strony polskiej. Należy przy tym sprawdzić, czy w tym kontekście zachodzi obowiązek przetłumaczenia istotnych części decyzji*, aby umożliwić zainteresowanym i wnoszącym zarzuty ze strony polskiej sprawdzenie, czy i w jakim zakresie naruszone są ich prawa, oraz ewentualne wniesienie w wymaganym terminie środków prawnych.
		Pismo do polskiego ministerstwa środowiska należałoby sporządzić w języku polskim, natomiast pismo do gremiów dwustronnych w językach niemieckim i polskim. Do pism kierowanych do polskiego ministerstwa środowiska i do gremiów dwustronnych należy dołączyć dostateczną liczbę kopii decyzji* i tłumaczenia na język polski (jeżeli zostało sporządzone zgodnie z B 4.3).
		* wraz z uzasadnieniem
			§ 8 ust. 3 UVPG
			art. 9 ust. 2 Dyr. WE
			art. 6 ust. 2 Espoo

B 4.5	**Powiadomienie organów i opinii publicznej (Polska)**	**Polskie ministerstwo środowiska** podaje do wiadomości i udostępnia biorącym udział *organom polskim* i *zainteresowanej polskiej opinii publicznej* decyzję wraz z uzasadnieniem oraz tłumaczeniem na język polski (jeżeli zostało sporządzone, zob. B 4.3). Stosuje przy tym odpowiednie przepisy prawa polskiego.	**art. 2 ust. 6 Espoo** **w związku z § 9 ust. 2 UVPG**
C	**Po dopuszczeniu przedsięwzięcia (po podjęciu decyzji)**		
C.1	**Ewentualna rewizja decyzji przed realizacją planowanego przedsięwzięcia**		
C.1.1	**Przekazanie dodatkowych informacji i ewentualne obrady oraz rewizja decyzji**	Jeżeli **organ dopuszczający** lub **polskie ministerstwo środowiska** uzyskają dodatkowe informacje o znaczących transgranicznych oddziaływaniach na środowisko, które nie były jeszcze znane w chwili podejmowania decyzji o planowanym przedsięwzięciu, a które mogły istotnie wpłynąć na decyzję, wówczas ***strona ta*** niezwłocznie poinformuje ***drugą stronę***. Jeżeli jedna ze stron zwróci się z taką prośbą, przeprowadzone zostaną rozmowy o tym, czy konieczne jest sprawdzenie decyzji. Obrady są prowadzone zgodnie z zasadami określonymi w etapie B 3.1 „Konsultacje“.	**art. 6 ust. 3 Espoo**
C.2	**Weryfikacja podczas lub po realizacji planowanego przedsięwzięcia**		**działania nadzorcze według ustaw branżowych**
C.2.1	**Przeprowadzanie kontroli**	**Inwestor** i/lub **właściwy niemiecki organ dopuszczający lub nadzorczy** i/lub **właściwe organy polskie** przeprowadzają kontrole przewidziane w decyzji o dopuszczeniu przedsięwzięcia i/lub w przepisach prawa wewnętrznego w celu nadzorowania realizowanego przedsięwzięcia, jego transgranicznych oddziaływań na środowisko i skuteczności działań podejmowanych dla zmniejszania lub eliminowania transgranicznych oddziaływań na środowisko. Jeżeli **niemiecki organ dopuszczający lub nadzorczy** lub **inny organ niemiecki lub polski** będą miały na podstawie kontroli dostateczne powody do przyjęcia, że występują znaczące oddziaływania transgraniczne, lub gdy stwierdzone zostały czynniki mogące prowadzić do takich oddziaływań, wówczas **dany organ** niezwłocznie poinformuje *drugą stronę*. Obie strony przeprowadzą następnie rozmowy dotyczące niezbędnych działań w celu zmniejszenia lub wyeliminowania oddziaływania. Obrady są przeprowadzane zgodnie z zasadami ustalonymi dla etapu B 3.1.	**art. 7 Espoo**

3.4 UWAGI WYKONAWCZE

3.4.1 Dokumenty

W celu zapewnienia partycypacji transgranicznej zgodnej z wymogami procedury niezbędne jest, by dokumenty przesyłane stronie polskiej zawierały wystarczający pod względem zakresu i jakości opis zagadnień transgranicznych. Zagadnienia te należy przedstawiać tak samo szczegółowo jak odpowiednie zagadnienia dotyczące terytorium Niemiec.

Odnosi się to w szczególności do następujących dokumentów:

- powiadomienia (A 1.4),
- danych przedstawianych przez inwestora w związku ze „scopingiem“ (A 1.7, A 1.9),
- zawiadomienia inwestora o dokumentach przewidzianych do przedłożenia odnośnie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko (=dokumentacja OOŚ) (A 1.13),
- dokumentacji OOŚ (A 2.1),
- decyzji (łącznie z podsumowującą prezentacją i oceną) (B 4.1, B 4.2, B 4.3)

oraz do protokołów

i dotyczy – jeżeli to konieczne w danym etapie postępowania – danych dotyczących w szczególności:

- czynników uwarunkowanych przedsięwzięciem, które mogą powodować transgraniczne oddziaływania na środowisko,
- zbierania danych i badań przewidzianych dla terytorium polskiego,
- oczekiwanych znaczących transgranicznych oddziaływań na środowisko,
- alternatywnych wariantów przedsięwzięcia mających znaczenie transgraniczne,
- działań mających na celu wyeliminowanie i ograniczenie oddziaływań transgranicznych, a ewentualnie także kompensację nieuniknionych skutków,
- działań mających na celu kontrolę oddziaływań transgranicznych i skuteczności działań w zakresie zapobiegania, ograniczania i kompensacji.

Staranne uwzględnianie zagadnień mających znaczenie transgraniczne jest wymagane nie tylko ze względu na **stosowane przepisy**. Przyczynia się ono również do **zapobiegania nieporozumieniom** po drugiej stronie i związanym z tym **opóźnieniom**. Dla przykładu przesłany stronie polskiej materiał na „scoping“ (A.1.9), w którym brak jest informacji o badaniach na terytorium polskim, może wywołać wrażenie, że strona niemiecka uważa takie badania za zbędne.

Równorzędność prezentacji zagadnień dotyczących terytorium niemieckiego i polskiego może być wspomagana poprzez zastosowanie jasnego układu dokumentów (por. załącznik 4).

Materiały przesyłane stronie polskiej powinny być możliwie **jednolitymi dokumentami**. W miarę możliwości należy rezygnować z aneksów itp.

W przypadku obszernych **dokumentów** (dokumenty „scopingu“, dokumentacja OOŚ, decyzja) warty zalecenia może być **podział na osobne część**, zawierające dane dotyczące w szczególności środowiska i oczekiwanych oddziaływań z podziałem na terytorium niemieckie i polskie. Pozwala to z jednej strony jednoznacznie zdecydować, jakie części danego dokumentu należy co najmniej przetłumaczyć, a dodatkowo zmniejsza zakres i koszty tłumaczeń, ponieważ te osobne części nie są przemieszane z treściami nie mającymi znaczenia transgranicznego (np. informacje dotyczące wyłącznie terytorium niemieckiego). Z drugiej strony zmniejszają się w ten sposób również nakłady czasu i pracy, których wymaga sprawdzenie przedłożonych dokumentów przez stronę polską, a to przyczynia się do przyspieszenia postępowania. W Saksonii (Prezydium Okręgu Regencyjnego w Dreźnie, inwestycje hydrotechniczne, por. rozdz. 1.2) sprawdził się w praktyce podział dokumentacji na osobne części (pozytywna ocena strony polskiej; z drugiej strony nieco większy nakład czasu i pracy po stronie niemieckiej, ponieważ trzeba było później ponownie połączyć dane w celu dokonania prezentacji podsumowującej, o której mowa w § 11 UVPG, oraz oceny, o której mowa w § 12 UVPG). Załącznik 4 pokazuje przykładowo, jak mógłby wyglądać taki ścisły podział.

W szczególności w przypadku przedsięwzięć powodujących emisje transgraniczne (np. postępowania określone w federalnej ustawie o ochronie przed imisjami [BImSchG]) właściwsza mogłaby ewentualnie być wspólna prezentacja. Oprócz tego jednolita prezentacja może być bardziej celowa dla określonych zagadnień, które w równym stopniu dotyczą strony polskiej i niemieckiej (np. wody graniczne) albo mają znaczenie dla zrozumienia transgranicznego powiązania oddziaływań.

W związku z tym kwestię podziału dokumentacji należy rozstrzygać w każdym indywidualnym przypadku. W odniesieniu do dokumentacji OOŚ zagadnienie to należałoby omówić ze stroną polską w ramach „scopingu".

Prezentacje kartograficzne powinny zawsze wspólnie obejmować niemiecki i polski obszar badany.

Tłumaczenie dokumentów jest w różnej mierze nakazane prawem i niezbędne ze względów merytorycznej (zob. rozdz. 2, akapit „Granice zastosowania / Zmiana warunków ramowych", a także opis etapów postępowania w rozdz. 3.3).

3.4.2 Rozmowy

Rozmowy, odbywające się w Niemczech z udziałem transgranicznym, mogą być właściwie przeprowadzone tylko wtedy, gdy prowadzi się je **w dwóch językach** (niemieckim i polskim).

Omówienie bądź rozpatrzenie zagadnień mających znaczenie transgraniczne należałoby – jeżeli jest to celowe i możliwe – połączyć w jednym **punkcie porządku obrad** i przeprowadzić na początku spotkania, by w ten sposób wyeliminować czas oczekiwania strony polskiej. W czasie spotkań należałoby posługiwać się odpowiednimi **materiałami poglądowymi w obu językach** (np. mapy poglądowe, barwne tablice, przeźrocza, inne formy prezentacji). Dla lepszego zilustrowania sytuacji celowa może być wizja lokalna.

Już w pisemnym zaproszeniu należałoby poinformować o tym, że spotkanie odbędzie się w obu językach, ponieważ może to być dla osoby zaproszonej istotne przy podejmowaniu decyzji o wzięciu udziału w spotkaniu (np. w rozprawie). W zaproszeniu należałoby już również podać program spotkania (punkty porządku obrad), aby (np. w przypadku kilkudniowych spotkań) umożliwić udział przy omawianiu wybranych punktów bądź w określone dni.

Tłumaczenie rozmów jest w różnej mierze nakazane prawem (zob. rozdz. 2, akapit „Granice zastosowania / Zmiana warunków ramowych", a także opis etapów postępowania w rozdz. 3.3).

3.4.3 Uwagi wykonawcze do niektórych etapów postępowania

A 1.4 i A 1.9 „Powiadomienie strony polskiej" i „Zaproszenie na 'scoping' i przekazanie dalszych danych"

„Stosowne informacje dotyczące procedury oceny oddziaływania na środowisko", wymagające przekazania w myśl art. 3 ust. 5 Konwencji Espoo, należy przygotować ze szczególną starannością. Informacje te powinny być wystarczająco konkretne i szczegółowe, by umożliwić polskiemu ministerstwu środowiska i wojewodzie odpowiednie zastosowanie niemieckich przepisów prawnych i administracyjnych w dalszym toku postępowania transgranicznego na terytorium polskim w ramach uregulowań polskich (np. wyłożenie do wglądu dokumentacji OOŚ w narażonych polskich gminach) lub stwierdzenie, jakie warunki ramowe wynikają z przepisów prawa niemieckiego (np. termin do wniesienia zarzutów).

A 1.11 „Scoping“

Omówienie przedmiotu, zakresu i metod w odniesieniu do dokumentów przewidzianych do przedłożenia, tzn. dokumentacji OOŚ, należałoby przeprowadzić szczególnie starannie i szczegółowo. Pozwoli to uniknąć dodatkowych żądań w dalszym toku postępowania i przyczyni się do jego szybkiego i bezkonfliktowego przebiegu. Ponieważ „scoping“ odbywa się przed złożeniem wniosku, tzn. przed rozpoczęciem właściwego postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia (podjęcia decyzji), nie zachodzi tu konieczność przestrzegania terminów. Staranny „scoping“ ma wobec tego szczególne znaczenie w przypadku postępowań, w których przewidziany jest konkretny termin od złożenia wniosku do wydania decyzji o dopuszczeniu przedsięwzięcia.

Podczas „scopingu“ należałoby również wyjaśnić następujące kwestie:

- na jakich warunkach i przez kogo mogą się odbywać zbieranie danych bądź badania na narażonych obszarach polskich, jeżeli informacje takie nie mogą być udostępnione przez polskie organy,
- czy opis środowiska i oddziaływania na środowisko powinien nastąpić osobno dla terytorium niemieckiego i terytorium polskiego (zob. też rozdz. 3.4.1);
- jakie dokumenty bądź jakie części dokumentacji OOŚ mają szczególne znaczenie dla strony polskiej i dlatego należałoby je przetłumaczyć na język polski;
- jakie dokumenty dotyczące środowiska na terytorium polskim mogą zostać dostarczone przez polskie organy jako podstawa do opracowania dokumentacji OOŚ (zob. uwaga do A 1.12);
- czy do ustalenia i opisania oddziaływania przedsięwzięcia na terytorium polskie należy zastosować metodykę niemiecką czy polską, lub czy celowa jest ogólnie lub dla poszczególnych elementów zharmonizowana metoda. Przy ustalaniu metod uwzględnić należy przepisy prawne strony niemieckiej i konieczność pomiaru oddziaływania na podstawie niemieckich norm oceny.

W celu odpowiedniego przedstawienia stronie polskiej charakteru zawiadomienia, o którym mowa w § 5 UVPG, warto wskazać na fakt, że zawiadomienie nie jest ostateczne i wiążące prawnie, oraz że organ dopuszczający może zmienić lub poszerzyć zakres wymogów wobec dokumentów przewidzianych do przedłożenia, jeżeli zajdzie taka konieczność. Odpowiedni zapis należałoby zamieścić również w powiadomieniu inwestora o dokumentach przewidzianych do przedłożenia (por. załącznik 4), które jest przesyłane w kopii stronie polskiej.

Wskazać należy na merytoryczną konieczność udziału gremiów dwustronnych we wszystkich etapach postępowania, a w szczególności już w „scopingu“. Dotyczy to w szczególności Komisji ds. Wód Granicznych (KWG), która w przypadku planowanych przedsięwzięć o transgranicznych oddziaływaniach na gospodarkę wodną wykonuje zadania na podstawie polsko-niemieckiej umowy z dnia 19 maja 1992 r. o wodach granicznych. Gremia te mogą podczas „scopingu“ odpowiednio wcześnie wskazać na konieczność dodatkowych badań (np. bilanse wodnogospodarcze) i ewentualnie podjąć własne działania (np. ustalenie/uzgodnienie metod opracowania bilansów wodnogospodarczych w grupach roboczych KWG). Może się to skutecznie przyczynić do opracowania dokumentacji OOŚ, która uwzględniając wymagania KWG umożliwiłaby tym samym szybką ocenę projektu przez KWG w ramach postępowania w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia (podjęcia decyzji).

Wizje lokalne, np. przy okazji „scopingu“, są generalnie warte zalecenia, by dostarczyć stronie polskiej dalszych informacji. O ich przeprowadzeniu należy decydować również przy uwzględnieniu nakładów czasu i pracy wynikających stąd dla niemieckiego organu dopuszczającego przedsięwzięcie.

A 1.12 Udostępnienie przydatnych informacji

Jeżeli organy polskie nie mogą bezpośrednio przekazać informacji, powinny one podać źródła ich uzyskania oraz warunki, na jakich informacje można otrzymać. Do przydatnych informacji należą również informacje dotyczące kryteriów oceny stosowanych w Polsce przy ocenianiu oddziaływania na środowisko łącznie z właściwymi przepisami prawnymi.

A 2.1 i B 1.2 „Opracowanie dokumentacji OOŚ“ i „Sprawdzenie dokumentacji OOŚ“

Zasadniczo warto zalecić włączenie polskich specjalistów do opracowania dokumentacji OOŚ lub utworzenie zespołu złożonego z niemieckich i polskich ekspertów (np. biura inżynierskie) albo też udzielenie zlecenia biuru inżynierskiemu posiadającemu oddział w Polsce. Rozwiązanie takie ma następujący zalety:

- łatwy dostęp do podstawowych danych strony polskiej,
- lepsza możliwość przeprowadzenia pomiarów na terytorium polskim,
- wzrost stopnia akceptacji dokumentacji OOŚ po stronie polskiej.

Jeżeli dokumentacja OOŚ nie jest opracowywana jako osobny dokument, ponieważ np. zebrano już różne dane na podstawie innych przepisów prawnych, które są istotne z punktu widzenia oceny dopuszczalności planowanego przedsięwzięcia (np. zgodnie z prawem ochrony przyrody), w dokumentach wniosku należałoby zamieścić wykaz, z którego wynikałoby, w jakim dokumencie zawarte są niezbędne dane, o których mowa w § 6 UVPG lub załączniku II do Konwencji Espoo, dotyczące oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko. Wykaz taki może w szczególności służyć do poinformowania strony polskiej i może być wykorzystany przez organ dopuszczający przedsięwzięcie jako podstawa do ustalenia części wymagających przetłumaczenia.

B 2.3 Stanowiska, zastrzeżenia organów i opinii publicznej (Polska)

Organy polskie powinny odpowiednio wcześnie wskazać na ich zdaniem konieczne albo celowe sprawdzenie stanu środowiska podczas lub po realizacji planowanego przedsięwzięcia, np. w ramach ich stanowiska dotyczącego dokumentacji OOŚ, aby organ dopuszczający mógł ująć odpowiednie warunki w decyzji o dopuszczeniu przedsięwzięcia.

B 2.4 - B 2.6 Rozprawa

Jeżeli wydaje się to właściwe ze względów merytorycznych (np. przy założeniu dużego udziału przedstawicieli strony narażonej wnoszących zarzuty) oraz ekonomicznych (np. koszty podróży wnoszących zarzuty), a także przy uwzględnieniu ekonomiki pracy (np. obciążenie pracą organu dopuszczającego), rozprawa może zostać przeprowadzona częściowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Warunkiem jest uzgodnienie tego z polskim ministerstwem środowiska. Rozprawę w Polsce należy przy tym traktować jako część jednolitej rozprawy. Obie rozprawy (tzn. rozprawa w Niemczech i rozprawa w Polsce) są w związku z tym otwarte dla wszystkich uprawnionych ze strony niemieckiej i polskiej. Rozprawa w Polsce jest przeprowadzana zgodnie z niemieckimi przepisami prawnymi i administracyjnymi. Zawiadomienie o rozprawie w Polsce może nastąpić według przepisów prawa polskiego lub niemieckiego.

B 3 Konsultacje

Zgodnie z dotychczasowym projektem polsko-niemieckiej umowy o OOŚ (stan: październik 2001 r.) podjęcie konsultacji nie powinno ograniczać uczestnikom postępowania obu stron możliwości omawiania problemów związanych z planowanym przedsięwzięciem i przekazywania propozycji rozwiązań stronom prowadzącym konsultacje. Aby wyczerpać ewentualną potrzebę konsultacji, możliwe jest – w przypadku, gdy również po rozprawie (B 2.6) będą istniały niewyjaśnione kwestie albo różnice stanowisk – prowadzenie rozmów przez organ dopuszczający przedsięwzięcie według wytycznych i w uzgodnieniu z organem niemieckim właściwym do prowadzenia konsultacji z polskim organem, którego sprawa dotyczy.

Podjęcie konsultacji stanowi dla strony polskiej jedyną możliwość uzyskania przed podjęciem decyzji informacji o tym, jak może brzmieć decyzja i w jaki sposób będą uwzględnione wątpliwości zgłoszone przez stronę polską. W praktyce doprowadzi to pewnie do takiej sytuacji, że polskie ministerstwo środowiska będzie zasadniczo zgłaszać potrzebę konsultacji. W takiej sytuacji pomocne może być uzgodnienie z polskim ministerstwem środowiska, że przesłany mu zostanie projekt decyzji (np. postanowienie i uzasadnienie). Konsultacje, jeżeli będą konieczne, mogłyby się wtedy ograniczyć do jeszcze spornych tematów.

B 4.2 Ocenienie oddziaływań na środowisko

Ocena transgranicznych oddziaływań na środowisko dokonywana jest również przy uwzględnieniu wymogów przewidzianych umowami międzypaństwowymi (np. umowa o wodach granicznych). W ramach oceny powinny zostać uwzględnione również elementy wymagające szczególnej ochrony, np. w postaci obszarów chronionych zgodnie z prawem polskim.

B 4.3 Decyzja

Przy podejmowaniu decyzji należy, oprócz wymogów wynikających z przepisów stosowanych ustaw branżowych, uwzględniać lub brać pod uwagę również porozumienia zawarte między Polską a Niemcami (w szczególności polsko-niemiecką umowę o ochronie środowiska, polsko-niemiecką umowę o wodach granicznych). Polsko-niemiecka umowa o wodach granicznych przewiduje np. w artykule 6 ustęp 2, że „Umawiające się Strony podejmują wszelkie stosowne i dopuszczalnie prawnie środki, aby na ich terytorium nie zezwalano lub nie realizowano żadnych przedsięwzięć, które mogłyby wywrzeć istotny, niekorzystny wpływ na terytorium drugiej Umawiającej się Strony “.

Jeżeli zachodzi taka konieczność, decyzję należy wobec tego podjąć warunkowo lub z postanowieniami dodatkowymi, aby w ten sposób zapewnić rzeczywiste wyeliminowanie, ograniczenie lub kompensację możliwych znaczących transgranicznych oddziaływań na środowisko.

W razie potrzeby w decyzji o dopuszczeniu przedsięwzięcia należy także ująć ustalenia dotyczące kontroli przed, podczas lub po realizacji planowanego przedsięwzięcia (zob. także etap postępowania C 2), by np. umożliwić stwierdzenie rzeczywistego dotrzymania wymogów związanych z dopuszczeniem przedsięwzięcia (podjęciem decyzji) lub skuteczności podjętych działań.

Załączniki

Załącznik 1: **Wzór powiadomienia** (etap postępowania A 1.4)

Nadawca:
Niemiecki organ dopuszczający przedsięwzięcie

Adresat:
Polskie ministerstwo środowiska

Do wiadomości:

Ministerstwo środowiska kraju związkowego
Federalne ministerstwo środowiska

Miejscowość, data

Powiadomienie o planowanym przedsięwzięciu mogącym spowodować znaczące oddziaływania na środowisko w Rzeczypospolitej Polskiej
Nasz znak .....

Szanowny Panie / Szanowna Pani.....,

zgodnie z niemiecką ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko (UVPG) w wersji ogłoszonej w dniu 5 września 2001 roku oraz na podstawie Umowy pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec z dnia 7 kwietnia 1994 roku o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności jej postanowienia o stosowaniu Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z dnia 25 lutego 1991 roku (Konwencja Espoo), informujemy Pana / Panią, że
.....
.....
(pełna nazwa i adres inwestora)

planuje realizację przedsięwzięcia .....

.....
(pełne określenie planowanego przedsięwzięcia)

Decyzja o dopuszczeniu przedsięwzięcia zostanie wydana na podstawie
.....
(podać przepis(y) prawne)

Postępowanie obejmuje ocenę oddziaływania na środowisko.

W toku postępowania podjęta zostanie decyzja dotycząca .....
(rodzaj decyzji)

Przesyłamy niniejszym dane określone w artykule 3 ust. 2 i 5* Konwencji Espoo (załącznik 1).

W załączeniu przekazujemy ponadto listę uczestników biorących udział w postępowaniu po naszej stronie (załącznik 2).*

Prosimy uprzejmie o niezwłoczne potwierdzenie otrzymania niniejszego pisma na załączonym formularzu (załącznik 3) oraz o niezwłoczne, najpóźniej jednak w terminie **4 tygodni**, powiadomienie nas, czy strona polska zamierza uczestniczyć w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (załącznik 4).

Jeżeli nie otrzymamy odpowiedzi w podanym wyżej terminie, przyjmiemy, że nie są Państwo zainteresowani uczestnictwem w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. W takim przypadku transgraniczna ocena oddziaływania na środowisko nie zostanie przeprowadzona.

* *niepotrzebne skreślić*

Z poważaniem

Z upoważnienia

.....

Podpis

Załączniki do powiadomienia:

Załącznik 1:
Dane określone w artykule 3 ust. 2 i 5* Konwencji Espoo

Załącznik 2: *
Lista niemieckich uczestników poszczególnych etapów postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko

Załącznik 3:
Potwierdzenie odbioru

Załącznik 4:
Deklaracja uczestnictwa

** niepotrzebne skreślić*

Załącznik 2: Wzór potwierdzenia odbioru (etap postępowania A 1.5)

Nadawca:
Polskie ministerstwo środowiska

Odpowiedź

Adresat:
Niemiecki organ dopuszczający przedsięwzięcie

Miejscowość, data

Potwierdzenie odbioru
Wasz znak .....

Szanowny Panie / Szanowna Pani.....,

niniejszym potwierdzamy, że przesłane przez Państwa na podstawie Umowy pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec z dnia 7 kwietnia 1994 roku o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności jej postanowienia o stosowaniu Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z dnia 25 lutego 1991 roku (Konwencja Espoo),

powiadomienie / pismo z dnia .....

dotyczące planowanego przedsięwzięcia .....

otrzymaliśmy w dniu .....

Z poważaniem

Z upoważnienia

.....

Podpis

Załącznik 3: **Wzór deklaracji uczestnictwa** (etap postępowania A 1.6)

Nadawca:
Polskie ministerstwo środowiska

Odpowiedź

Adresat:
Niemiecki organ dopuszczający przedsięwzięcie

Miejscowość, data

Deklaracja uczestnictwa
Wasz znak .....

Szanowny Panie / Szanowna Pani .....,

na podstawie Umowy pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec z dnia 7 kwietnia 1994 roku o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności jej postanowienia o stosowaniu Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z dnia 25 lutego 1991 roku (Konwencja Espoo), oświadczamy w odpowiedzi na Państwa powiadomienie z dnia ..... dotyczące planowanego przedsięwzięcia .... , że

- ☐ zamierzamy uczestniczyć w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.
- ☐ nie zamierzamy uczestniczyć w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Z poważaniem

Z upoważnienia

.....

Podpis

Załącznik 4: Przykład układu dokumentu umożliwiającego równorzędne przedstawienie danych dotyczących Niemiec i Polski (przykład: zawiadomienia inwestora według § 5 UVPG)

Poniższy przykład pokazuje, w jaki sposób równorzędna prezentacja danych dotyczących terytorium niemieckiego i polskiego może być wspomagana poprzez zastosowanie określonego układu dokumentu. W przykładzie tym zastosowano ścisły podział danych na dane dotyczące terytorium niemieckiego i dane dotyczące terytorium polskiego. Przykład zaczerpnięto z raportu końcowego na temat projektu badawczo-rozwojowego FKZ 298 13 162, część 2.[1]

Zalecenia dotyczące zawiadomienia inwestora o dokumentach przewidzianych do przedłożenia odnośnie oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko zgodnie z § 5 UVPG (dokumentacja OOŚ)

W zawiadomieniu dla inwestora, określonym w § 5 UVPG, o dokumentach przewidzianych do przedłożenia zgodnie z § 6 UVPG odnośnie oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko (dokumentacja OOŚ) należałoby umieścić następujące punkty:

1. Złożone dokumenty

Wykaz dokumentów złożonych przez inwestora

2. Dalsze już posiadane przydatne informacje, badania itp.

Wykaz już przeprowadzonych badań, posiadanych informacji itp.:

- dla terytorium Niemiec,
- dla terytorium Polski.

3. Przydatne informacje ze strony organów i ewentualnie osób trzecich

Wykaz informacji, które mogą być udostępnione przez biorące udział organy i ewentualnie osoby trzecie, w razie potrzeby za zwrotem kosztów:

- informacje strony niemieckiej,
- informacje strony polskiej.

4. Oszacowanie narażenia dóbr chronionych środowiska, oddziaływania na środowisko istotne dla podjęcia decyzji

Tymczasowe oszacowanie narażenia dóbr chronionych środowiska lub przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko w wyniku planowanego przedsięwzięcia:

- dla terytorium Niemiec,
- dla terytorium Polski.

[1] Projekt badawczo-rozwojowy FKZ 298 13 162 „Test praktyczny w zakresie realizacji Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Niemcy - Polska). Raport końcowy. Część 2: Koncepcja procedury przeprowadzania transgranicznej OOŚ dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy. Projekt końcowy z dn. 24 stycznia 2002 r., załącznik 4. Opracowanie: Lambrecht, H. et al.

5. Konieczne badania, dokumenty przewidziane do przedłożenia i sposób prezentacji w dokumentacji wniosku

Możliwie jednoznaczny opis:

- badań wymagających przeprowadzenia w celu ustalenia znaczących oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko i dokumentów wymagających złożenia zgodnie z poszczególnymi wymogami specjalistycznymi (np. ekspertyzy fachowe, opracowania opisowe, tabelaryczne, kartograficzne lub fotograficzne, obliczenia itp.),
- merytorycznego, czasowego i przestrzennego rozgraniczenia zakresu badania oraz
- metod stosowanych w celu ustalenia i opisu oddziaływania na środowisko

w odniesieniu:

- do terytorium Niemiec,
- do terytorium Polski.

6. Zaproponowane, lecz zbędne badania i dokumenty

Wykaz odpowiednich propozycji organów, osób trzecich lub ekspertów, którzy te propozycje złożyli, oraz powody, dla których są one zbędne:

- propozycje dla terytorium Niemiec,
- propozycje dla terytorium Polski.

7. Informacje dotyczące oceny określonej w § 12 UVPG

Informacje organu dopuszczającego przedsięwzięcie dotyczące odnoszących się do środowiska ustawowych warunków podjęcia decyzji o dopuszczalności przedsięwzięcia, tzn. kryteria i metody oceny, które zostaną prawdopodobnie zastosowane w ramach dokonywanej przez organy oceny przewidzianej w § 12 UVPG, oraz informacje o tym, pod jakim kątem powinny zostać przygotowane dokumenty inwestora. Należy tu podać także warunki dopuszczenia przedsięwzięcia (podjęcia decyzji) lub kryteria oceny wynikające z umów dwustronnych.

8. Uwagi ogólne

Pismo to stanowi zakończenie etapu postępowania obejmującego zawiadomienie określone w § 5 UVPG o dokumentach przewidzianych do przedłożenia zgodnie z § 6 UVPG odnośnie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko (dokumentacja OOŚ). Wymogi przedstawione w punktach 2 - 5 odpowiadają obecnemu stanowi wiedzy o istotnych z punktu widzenia podejmowanej decyzji oddziaływaniach przedsięwzięcia na środowisko. W razie potrzeby można zażądać od inwestora przedstawienia uzupełniających danych w dalszym toku postępowania. Zawiadomienie o przewidywanym zakresie badania, o którym mowa w § 5 UVPG, nie ma mocy prawnie wiążącej.

9. Załączniki

Wykaz załączników stanowiących część zawiadomienia.

Załącznik 5: Schemat przebiegu transgranicznej OOŚ dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy

(Opracowanie: inż. dypl. Heiner Lambrecht)

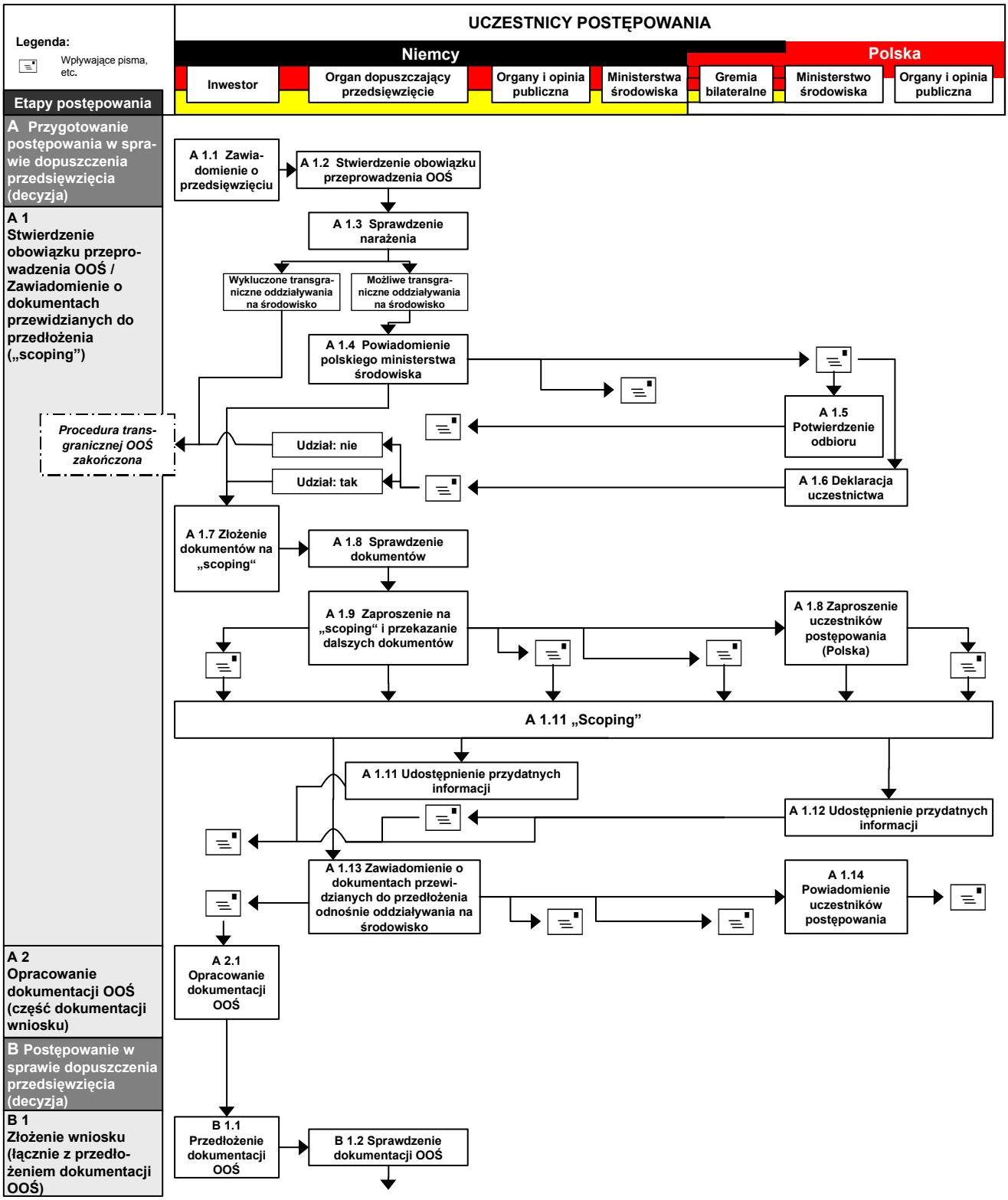

UBA 2002: Zalecenia dotyczące przeprowadzania transgranicznej OOŚ między Niemcami a Polską (dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy). Wersja z sierpnia 2002 r.

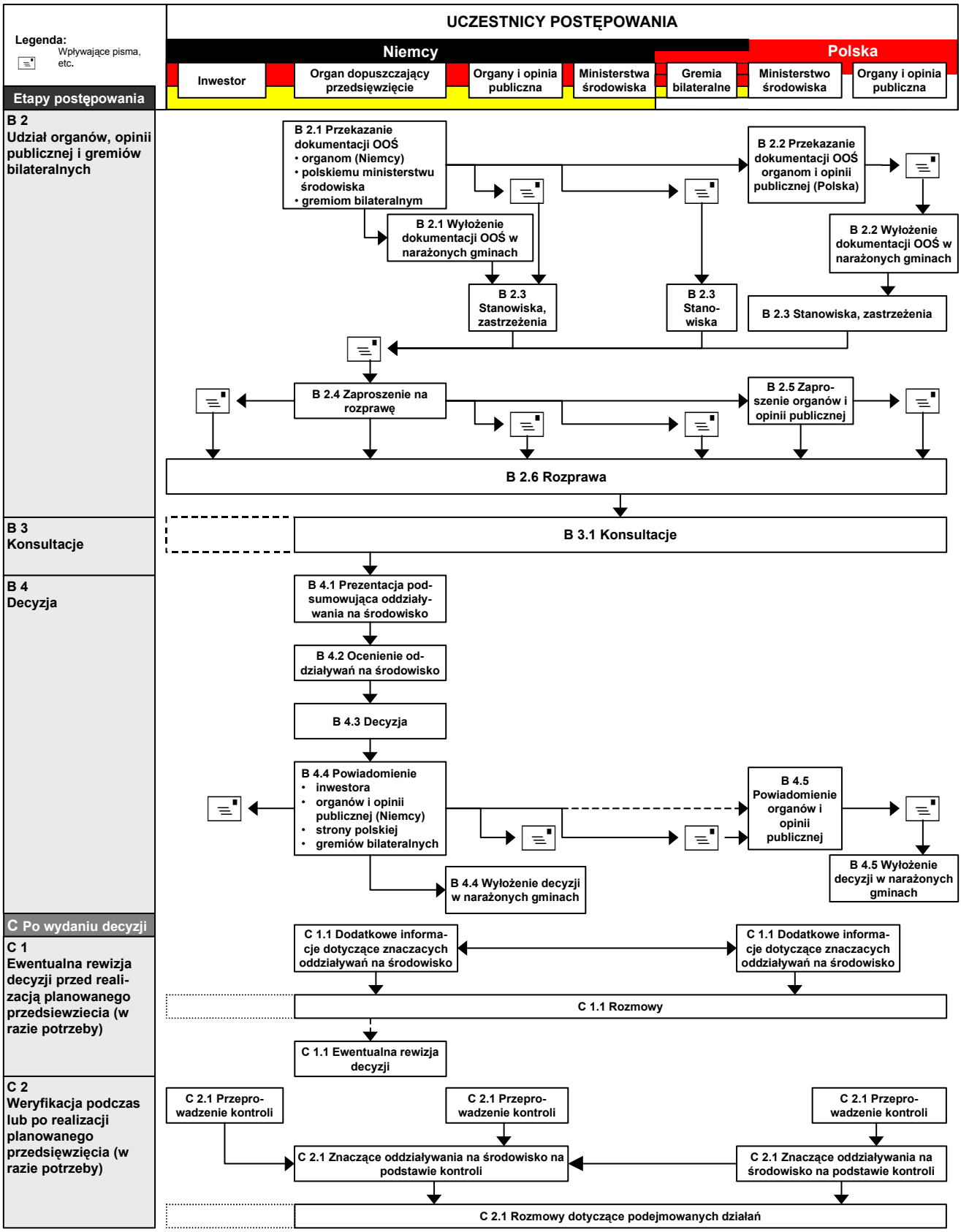

UBA 2002: Zalecenia dotyczące przeprowadzania transgranicznej OOŚ między Niemcami a Polską (dla planowanej działalności, której krajem pochodzenia są Niemcy). Wersja z sierpnia 2002 r.

Załącznik 6: Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Konwencja Espoo) [wyciąg]

(Tekst polskiego tłumaczenia: Dz.U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110)

Artykuł 1 (wyciąg)

W rozumieniu niniejszej konwencji:

i) - vi) ...

(vii) ‚oddziaływanie' oznacza jakikolwiek skutek planowanej działalności dla środowiska z uwzględnieniem: zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, flory, fauny, gleby, powietrza, wody, klimatu, krajobrazu i pomników historii lub innych budowli albo wzajemnych oddziaływań między tymi czynnikami; obejmuje ono również skutki dla dziedzictwa kultury lub dla warunków społeczno-gospodarczych spowodowane zmianami tych czynników;

(viii) ‚oddziaływanie transgraniczne' oznacza jakiekolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony;

Artykuł 2 ustęp 6

Strona pochodzenia zapewni, zgodnie z ustanowieniami niniejszej konwencji, opinii publicznej na terenach, które mogą zostać narażone, możliwość udziału w stosownych procedurach ocen oddziaływania na środowisko w odniesieniu do planowanej działalności, a także zapewni, żeby możliwość udziału w tych procedurach, przewidziana dla opinii publicznej Strony narażonej, była taka sama, jak możliwość przewidziana dla opinii publicznej Strony pochodzenia.

Artykuł 3 ustęp 2

2. Powiadomienie to będzie zawierało między innymi:

(a) informację o planowanej działalności, zawierającą każdą dostępną informację o jej możliwym oddziaływaniu transgranicznym;

(b) charakter możliwej decyzji; oraz

(c) wskazanie rozsądnego terminu, w którym będzie można wymagać, zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu, odpowiedzi, biorąc pod uwagę charakter planowanej działalności; powiadomienie może zawierać informacje podane w ustępie 5 niniejszego artykułu.

Artykuł 3 ustęp 5

5. Strona pochodzenia, po otrzymaniu odpowiedzi Strony narażonej wykazującej wolę uczestniczenia w procedurze oceny oddziaływania na środowisko, powinna, jeżeli tego jeszcze nie zrobiła, przekazać Stronie narażonej:

(a) stosowną informację dotyczącą procedury oceny oddziaływania na środowisko wraz z podaniem terminarza przekazywania uwag oraz

(b) stosowną informację o planowanej działalności i jej możliwym znaczącym szkodliwym oddziaływaniu transgranicznym.

Artykuł 3 ustęp 6

Strona narażona, na wniosek Strony pochodzenia, powinna zapewnić tej ostatniej realną do uzyskania informację odnoszącą się do potencjalnie narażonego środowiska pod jurysdykcją Strony narażonej, jeśli taka informacja jest konieczna do przygotowania dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko. In-

formacja powinna być niezwłocznie dostarczona i, jeśli to stosowne, za pośrednictwem wspólnego organu, jeżeli taki istnieje.

Artykuł 5

Strona pochodzenia powinna po ukończeniu dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko rozpocząć, bez zbędnej zwłoki, konsultacje ze Stroną narażoną, dotyczące m.in. potencjalnego oddziaływania transgranicznego planowanej działalności i środków redukowania lub eliminowania tego oddziaływania. Konsultacje mogą odnosić się do

(a) możliwych wariantów planowanej działalności, łącznie z wariantem jej zaniechania, i możliwych środków łagodzenia znaczącego szkodliwego oddziaływania transgranicznego oraz monitorowania na koszt Strony pochodzenia skutków zastosowania takich środków;

(b) innych form możliwej wzajemnej pomocy w redukowaniu jakiegokolwiek znaczącego szkodliwego oddziaływania transgranicznego planowanej działalności oraz

(c) wszelkich innych właściwych spraw związanych z planowaną działalnością.

Na początku takich konsultacji Strony uzgodnią rozsądne ramy czasowe dla okresu konsultacji. Wszelkie takie konsultacje mogą być prowadzone za pośrednictwem odpowiedniego wspólnego organu, jeżeli taki istnieje.

Artykuł 6 ustęp 1

Strony zapewnią, aby w decyzji końcowej dotyczącej planowanej działalności zostały uwzględnione wyniki oceny oddziaływania na środowisko, łącznie z dokumentacją oceny oddziaływania na środowisko, jak również uwagi o ocenie otrzymane zgodnie z artykułem 3 ustęp 8 i artykułem 4 ustęp 2 oraz wyniki konsultacji, o których mowa w artykule 5.

Załącznik II

Zawartość dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko

Informacje, które obejmować ma dokumentacja oceny oddziaływania na środowisko, powinny zawierać, zgodnie z artykułem 4, co najmniej:

(a) opis proponowanej działalności i jej cel,

(b) opis, jeśli to stosowne, realnych wariantów (na przykład dotyczących lokalizacji lub technologii planowanej działalności, także wariantu niepodejmowania działań),

(c) opis środowiska, które prawdopodobnie zostałoby znacząco narażone przez proponowaną działalność i jej warianty,

(d) opis potencjalnych oddziaływań planowanej działalności i jej wariantów na środowisko oraz ocenę ich znaczenia,

(e) opis środków łagodzących szkodliwe oddziaływanie na środowisko,

(f) wyraźne wskazanie metod prognozy i przyjętych założeń, jak również wykorzystanych danych o środowisku,

(g) identyfikację luk wiedzy i wątpliwości, napotkanych przy zbieraniu wymaganych informacji,

(h) zarys, jeśli to stosowne, programu monitoringu i zarządzania oraz planów analizy porealizacyjnej oraz

(i) nietechniczne podsumowanie zawierające stosowne wizualne materiały ilustracyjne (mapy, wykresy itd.).

Załącznik V

Analiza końcowa

Przedmiot analizy obejmuje:

(a) zgodność monitoringu z wymaganiami określonymi w pozwoleniu na działalność lub zatwierdzeniu działalności i skuteczności środków łagodzących,

(b) przegląd oddziaływania działalności na właściwe zarządzanie środowiskiem i wyjaśnienia niepewności,

(c) zweryfikowanie założeń w celu przekazania doświadczeń do wykorzystania w przyszłej działalności tego samego rodzaju.

Załącznik 7: Ustawa o ocenach oddziaływania na środowisko (UVPG) [wyciąg]

w wersji ogłoszonej dnia 5 września 2001 r. (Dz.U. BGBl. I str. 2350), ostatnio zmieniona ustawą z dnia 18 czerwca 2002 r. (Dz.U. BGBl. I str. 1914)

§ 2 Definicje

(1) Ocena oddziaływania na środowisko stanowi niesamodzielną część postępowań przed organami administracji zmierzających do podjęcia decyzji o dopuszczalności przedsięwzięć. Ocena oddziaływania na środowisko obejmuje ustalenie, opis i ocenienie bezpośrednich i pośrednich oddziaływań przedsięwzięcia na:

1. ludzi, zwierzęta i rośliny,
2. gleby, wody, powietrze, klimat i krajobraz,
3. dobra kultury i inne dobra materialne oraz
4. wzajemne oddziaływanie pomiędzy wyżej wymienionymi dobrami chronionymi.

Ocena jest przeprowadzana z udziałem opinii publicznej. Jeżeli o dopuszczalności przedsięwzięcia rozstrzyga się w ramach kilku postępowań, oceny częściowe przeprowadzone w toku tych postępowań są łączone w jedną ogólną ocenę wszystkich oddziaływań na środowisko.

(2) Przedsięwzięcie oznacza:
1. zgodnie z załącznikiem 1
   a) wykonanie i eksploatację urządzenia technicznego,
   b) budowę innego urządzenia,
   c) realizację innego działania ingerującego w przyrodę i krajobraz,
2. zmianę, łącznie z rozszerzeniem,
   a) położenia, właściwości lub eksploatacji urządzenia technicznego,
   b) położenia lub właściwości innego urządzenia,
   c) realizacji innego działania ingerującego w przyrodę i krajobraz.

(3) Decyzje w rozumieniu ustępu 1 zdanie 1 oznaczają:

1. zgodę, zezwolenie, pozwolenie, postanowienie w sprawie ustalenia planu i inne decyzje organów w sprawie dopuszczalności przedsięwzięć, podejmowane w postępowaniu administracyjnym, za wyjątkiem postępowań na podstawie zgłoszenia,
2. wyznaczanie tras i decyzje w postępowaniach poprzedzających, które mają znaczenie dla następujących po nich postępowań,
3. postanowienia, o których mowa w § 10 Kodeksu budowlanego, o sporządzaniu, zmianie lub uzupełnianiu planów zabudowy, które mają uzasadnić dopuszczalność określonych przedsięwzięć w rozumieniu załącznika 1, oraz postanowienia, o których mowa w § 10 Kodeksu budowlanego, w sprawie planów zabudowy, zastępujące postanowienia w sprawie ustalenia planu dla przedsięwzięć w rozumieniu załącznika 1.

§ 5 Zawiadomienie o dokumentach przewidzianych do przedłożenia

Jeżeli podmiot realizujący przedsięwzięcie zwróci się o to z prośbą do właściwego organu przed rozpoczęciem postępowania zmierzającego do podjęcia decyzji o dopuszczalności przedsięwzięcia albo jeżeli właściwy organ uzna to za konieczne po rozpoczęciu postępowania, organ zawiadamia odpowiednio wcześnie podmiot, zgodnie ze stanem planowania przedsięwzięcia i na podstawie stosownych danych dotyczących przedsięwzięcia, o treści i zakresie dokumentów przewidzianych do przedłożenia zgodnie z §

6 odnośnie oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko. Przed zawiadomieniem właściwy organ umożliwia podmiotowi realizującemu przedsięwzięcie oraz organom uczestniczącym zgodnie z § 7 odbycie rozmowy na temat treści i zakresu dokumentów. Rozmowa powinna również dotyczyć przedmiotu, zakresu i metod oceny oddziaływania na środowisko oraz innych zagadnień mających znaczenie dla przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Możliwe jest zaproszenie biegłych i osób trzecich. Jeżeli właściwy organ albo uczestniczące organy posiadają informacje przydatne dla przedłożenia dokumentów, o których mowa w § 6, powinny one udostępnić te informacje podmiotowi realizującemu przedsięwzięcie.

§ 6 Dokumenty podmiotu realizującego przedsięwzięcie

(1) Podmiot realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany przedłożyć właściwemu organowi na początku postępowania, w którym dokonywana jest ocena oddziaływania na środowisko, dokumenty dotyczące oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko istotne dla podjęcia decyzji. Jeżeli warunkiem rozpoczęcia postępowania jest pisemny wniosek, złożenie planu albo inne działanie podmiotu realizującego przedsięwzięcie, niezbędne dokumenty, o których mowa w zdaniu 1, należy przedłożyć tak wcześnie, by mogły zostać wyłożone do wglądu z pozostałymi dokumentami.

(2) Treść i zakres dokumentów, o których mowa w ustępie 1, określają przepisy prawne wymagające uwzględnienia przy podejmowaniu decyzji o dopuszczalności przedsięwzięcia. Ustępy 3 i 4 stosuje się, jeżeli dokumenty wymienione w tych ustępach nie są szczegółowo ustalone przepisami prawa.

(3) Dokumenty, o których mowa w ustępie 1, powinny zawierać co najmniej następujące dane:

1. opis przedsięwzięcia z danymi dotyczącymi lokalizacji, rodzaju i zakresu oraz zapotrzebowania na grunty,
2. opis działań, które mają wyeliminować, ograniczyć lub w miarę możliwości skompensować znaczące niekorzystne oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, oraz działań zastępczych w przypadku niemożliwych do kompensacji, jednak priorytetowych ingerencji w przyrodę i krajobraz,
3. opis oczekiwanych znaczących niekorzystnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko przy uwzględnieniu ogólnego stanu wiedzy i ogólnie uznanych metod oceny,
4. opis środowiska i jego elementów składowych na obszarze oddziaływania przedsięwzięcia przy uwzględnieniu ogólnego stanu wiedzy i ogólnie uznanych metod oceny oraz dane dotyczące ludności na tym obszarze, jeżeli opis i dane są niezbędne do stwierdzenia i oceny znaczących niekorzystnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko, a od podmiotu realizującego przedsięwzięcie można się domagać ich dostarczenia,
5. wykaz najważniejszych innych wariantów rozwiązań sprawdzonych przez podmiot realizujący przedsięwzięcie z podaniem istotnych przyczyn wyboru pod kątem oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko.

Dołączyć należy ogólnie zrozumiałe streszczenie w języku niespecjalistycznym danych, o których mowa w zdaniu 1. Dane, o których mowa w zdaniu 1, powinny umożliwić osobom trzecim ocenę, czy i w jakim zakresie mogą być narażone wskutek oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

(4) Dokumenty powinny również zawierać następujące dane, jeżeli są one niezbędne do dokonania oceny oddziaływania na środowisko według rodzaju przedsięwzięcia:

1. opis najważniejszych cech stosowanych technologii,
2. opis rodzaju i zakresu oczekiwanych emisji, odpadów, ścieków, wykorzystania i przekształcania wód, gleb, przyrody i krajobrazu oraz dane dotyczące innych skutków przedsięwzięcia, które mogą prowadzić do znaczących niekorzystnych oddziaływań na środowisko,
3. wskazanie na trudności, jakie wystąpiły w trakcie zbierania danych, na przykład luki techniczne albo brak wiedzy.

Podsumowanie, o którym mowa w ustępie 3 zdanie 2, powinno również obejmować dane, o których mowa w punktach 1 i 2.

(5) Ustępy 1-4 stosuje się odpowiednio, jeżeli właściwy organ działa na rzecz tej korporacji prawa publicznego, która jest podmiotem realizującym przedsięwzięcie.

§ 7 Udział innych organów

Właściwy organ powiadamia o przedsięwzięciu organy, których zakresu zadań związanych ze środowiskiem przedsięwzięcie dotyczy, przekazuje im dokumenty określone w § 6 oraz uzyskuje ich stanowiska. Przepisy § 73 ust. 3a ustawy o postępowaniu administracyjnym stosuje się odpowiednio.

§ 8 Transgraniczny udział organów

(1) Jeżeli przedsięwzięcie może mieć znaczące oddziaływania na dobra chronione w drugim państwie, o których mowa w § 2 ust. 1 zdanie 2, albo takie drugie państwo zwróci się o to z prośbą, właściwy organ powiadamia o przedsięwzięciu odpowiednio wcześnie na podstawie odpowiednich dokumentów właściwy organ wskazany przez drugie państwo i prosi o zawiadomienie w ciągu stosownego terminu, czy drugie państwo chce uczestniczyć w postępowaniu. Jeżeli drugie państwo nie wskazało takiego organu, powiadomić należy najwyższy organ właściwy do spraw środowiska drugiego państwa. Jeżeli udział uważa się za niezbędny, właściwy organ umożliwia wskazanemu właściwemu organowi drugiego państwa oraz dalszym podanym przez niego organom drugiego państwa, w takim samym czasie i w takim samym zakresie jak organom biorącym udział zgodnie z § 7, zajęcie stanowiska na podstawie dokumentów określonych w § 6. Przepisy § 73 ust. 3a ustawy o postępowaniu administracyjnym stosuje się odpowiednio.

(2) Jeżeli to konieczne albo jeżeli drugie państwo zwróci się o to z prośbą, właściwe najwyższe organy federalne i krajowe prowadzą w ciągu uzgodnionego, odpowiedniego czasu konsultacje z drugim państwem, w szczególności na temat transgranicznych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko i działań mających na celu zapobieganie im lub ich ograniczanie.

(3) Właściwy organ przekazuje uczestniczącym organom drugiego państwa decyzję w sprawie dopuszczalności przedsięwzięcia albo decyzję odmowną, w obu przypadkach wraz z uzasadnieniem. Jeżeli spełnione są zasady wzajemności i równoważności, może on dołączyć tłumaczenie decyzji w sprawie dopuszczalności.

(4) Nie narusza to dalej idących uregulowań dotyczących wykonywania zobowiązań prawnomiędzynarodowych federacji i krajów związkowych.

§ 9 Włączenie opinii publicznej

(1) Właściwy organ obowiązany jest wysłuchać opinię publiczną na temat oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko na podstawie wyłożonych dokumentów, o których mowa w § 6. Procedura wysłuchania powinna odpowiadać wymogom określonym w § 73 ust. 3, 4-7 ustawy o postępowaniu administracyjnym. W przypadku, gdy podmiot realizujący przedsięwzięcie zmieni w toku postępowania dokumenty wymagane przepisami § 6, można odstąpić od ponownego wysłuchania opinii publicznej, jeżeli nie należy się obawiać, że wystąpią dodatkowe albo inne znaczące oddziaływania na środowisko.

(2) Właściwy organ obowiązany jest, stosując odpowiednio przepisy § 74 ust. 5 zdanie 2 ustawy o postępowaniu administracyjnym, podać do publicznej wiadomości decyzję w sprawie dopuszczalności lub odrzucenia przedsięwzięcia oraz, stosując odpowiednio przepisy § 74 ust. 4 zdanie 2 ustawy o postępowaniu administracyjnym, wyłożyć do wglądu decyzję wraz z uzasadnieniem.

(3) Odmiennie od postanowień zawartych w ustępach 1 i 2 opinia publiczna jest włączana do postępowania poprzedzającego przez to, że:

1. przedsięwzięcie jest podawane do publicznej wiadomości,
2. w stosownym okresie czasu można zapoznać się z dokumentami określonymi w § 6,
3. zapewnia się możliwość zabrania głosu,
4. opinia publiczna jest powiadamiana o decyzji i udostępniana jej jest treść decyzji wraz z uzasadnieniem.

Z włączenia opinii publicznej nie można wywodzić roszczeń prawnych; nie narusza to możliwości dochodzenia praw w następującym potem postępowaniu w sprawie dopuszczenia przedsięwzięcia (podjęcia decyzji).

§ 9a Transgraniczny udział opinii publicznej

(1) Jeżeli przedsięwzięcie może mieć znaczące oddziaływania na środowisko w drugim państwie, osoby tam zamieszkałe mogą wziąć udział w procedurze wysłuchania, o której mowa w § 9 ust. 1 i 3. Właściwy organ obowiązany jest podjąć działania, by:

1. przedsięwzięcie zostało w odpowiedni sposób podane do wiadomości w drugim państwie,
2. podać przy tym, do jakiego organu można wnosić zarzuty w postępowaniu, o którym mowa w § 9 ust. 1, albo przedstawiać przeciwne wypowiedzi w postępowaniu, o którym mowa w § 9 ust. 3, oraz
3. wskazać przy tym, że w postępowaniu, o którym mowa w § 9 ust. 1, po upływie terminu do wniesienia zarzutów wykluczone są wszelkie zarzuty nie opierające się na osobnych tytułach prywatnoprawnych.

(2) Właściwy organ może zażądać, by podmiot realizujący przedsięwzięcie przekazał mu tłumaczenie podsumowania, o którym mowa w § 6 ust. 3 zdanie 2, a w razie konieczności także innych danych dotyczących przedsięwzięcia mających znaczenie dla transgranicznego udziału opinii publicznej, w szczególności odnoszących się do transgranicznych oddziaływań na środowisko, jeżeli w stosunkach z drugim krajem spełnione są zasady wzajemności i równoważności.

(3) Nie narusza to dalej idących uregulowań dotyczących wykonywania zobowiązań prawnomiędzynarodowych federacji i krajów związkowych.

§ 11 Prezentacja podsumowująca oddziaływania na środowisko

Właściwy organ opracowuje na podstawie dokumentów, o których mowa w § 6, stanowisk zajętych przez organy, o których mowa w § 7 i § 8, oraz wypowiedzi opinii publicznej, o których mowa w § 9 i § 9a, prezentację podsumowującą oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację znaczących niekorzystnych oddziaływań na środowisko, łącznie z działaniami zastępczymi w przypadku niemożliwych do kompensacji, jednak priorytetowych ingerencji w przyrodę i krajobraz. Uwzględnić należy wyniki własnych ustaleń. Prezentację podsumowującą należy opracować w miarę możliwości w ciągu miesiąca po zakończeniu rozprawy w ramach procedury wysłuchania, o której mowa w § 9 ust. 1 zdanie 2. Prezentacji podsumowującej można dokonać w uzasadnieniu decyzji w sprawie dopuszczalności przedsięwzięcia. Uzasadnienie zawiera w razie potrzeby prezentację działań zapobiegających, ograniczających, kompensujących i zastępczych.

§ 12 Ocenienie oddziaływań na środowisko i uwzględnienie wyników przy podjęciu decyzji

Właściwy organ ocenia oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na podstawie prezentacji podsumowującej, o której mowa w § 11, oraz uwzględnia tę ocenę przy podjęciu decyzji w sprawie dopuszczalności przedsięwzięcia mając na uwadze skuteczną profilaktykę środowiska w rozumieniu § 1, § 2 ust. 1 zdanie 2 i 4 zgodnie z obowiązującym prawem.

Załącznik 8: Ustawa o postępowaniu administracyjnym (VwVfG) [wyciąg]

w wersji ogłoszonej dnia 21 września 1998 r. (Dz.U. BGBl. I str. 3050), ostatnio zmieniona ustawą z dnia 3 grudnia 2001 r. (Dz.U. BGBl. I str. 3306)

Rozdział 2 - Procedura ustalenia planu (§ 72 - 78) [wyciąg]

§ 72 Zastosowanie przepisów dotyczących procedury ustalenia planu

(1) Jeżeli przepisy prawa nakazują procedurę ustalenia planu, obowiązują w tym zakresie przepisy § 73-78, a jeżeli nie stanowią one inaczej, pozostałe przepisy niniejszej ustawy; przepisów § 51 i § 71a-71e nie stosuje się, przepis § 29 stosuje się z zastrzeżeniem, że wgląd do akt należy zapewnić według obowiązkowego zakresu uznania.

(2) Zawiadomienie, o którym mowa w § 17 ust. 2 zdanie 2, oraz wezwanie, o którym mowa w § 17 ust. 4 zdanie 2, należy w procedurze ustalenia planu podać do publicznej wiadomości. Podanie do publicznej wiadomości jest dokonywane w ten sposób, że organ podaje do wiadomości zawiadomienie lub wezwanie w swoim publicznym dzienniku obwieszczeń, a ponadto w miejscowej prasie codziennej ukazującej się na obszarze, na którym prawdopodobnie wystąpią oddziaływania przedsięwzięcia.

§ 73 Procedura wysłuchania

(1) Podmiot realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany przedłożyć plan organowi wysłuchującemu w celu przeprowadzenia procedury wysłuchania. Plan składa się z rysunków i objaśnień pozwalających na identyfikację przedsięwzięcia, jego przyczyn oraz gruntów i urządzeń, na które przedsięwzięcie oddziałuje.

(2) W ciągu miesiąca po nadejściu kompletnego planu organ wysłuchujący wzywa do zajęcia stanowiska organy, których zakresu zadań przedsięwzięcie dotyczy, oraz poleca wyłożenie planu w gminach, w których wystąpią oddziaływania przedsięwzięcia.

(3) Gminy, o których mowa w ustępie 2, obowiązane są w ciągu trzech tygodni po jego nadejściu wyłożyć plan do wglądu na okres jednego miesiąca. Z wyłożenia można zrezygnować, jeżeli krąg zainteresowanych jest znany i w ciągu stosownego terminu otrzymają oni możliwość zapoznania się z planem.

(3a) Organy, o których mowa w ustępie 2, są obowiązane zająć stanowisko w wyznaczonym przez organ wysłuchujący terminie, który nie może przekroczyć trzech miesięcy. Stanowiska nadchodzące po rozprawie nie są uwzględniane, chyba że przedstawione interesy są już znane organowi właściwemu do ustalenia planu lub mają znaczenie dla zgodności decyzji z prawem.

(4) Każdy, kogo interesy przedsięwzięcie narusza, może w terminie do dwóch tygodni po upływie terminu wyłożenia wnieść na piśmie lub do protokołu organu wysłuchującego albo gminy zarzuty do planu. W przypadku, o którym mowa w ustępie 3 zdanie 2, organ wysłuchujący wyznacza termin do wniesienia zarzutów. Z chwilą upływu terminu do wniesienia zarzutów wykluczone są wszelkie zarzuty nie opierające się na osobnych tytułach prywatnoprawnych. Należy na to wskazać w obwieszczeniu dotyczącym wyłożenia albo przy podaniu do wiadomości terminu do wniesienia zarzutów.

(5) Gminy, w których należy wyłożyć plan, są obowiązane podać wyłożenie do wiadomości zgodnie z miejscowym zwyczajem. W obwieszczeniu należy wskazać,

1. gdzie i w jakim okresie czasu plan jest wyłożony do wglądu;
2. że ewentualne zarzuty należy wnosić do instytucji podanych w obwieszczeniu w ciągu terminu do wniesienia zarzutów;

3. że w razie nieobecności uczestnika na rozprawie może się ona odbyć również bez jego udziału;

4. że

   a) osoby, które wniosły zarzuty, mogą być powiadomione o rozprawie przez publiczne obwieszczenie,

   b) doręczenie decyzji dotyczącej zarzutów może zostać zastąpione publicznym obwieszczeniem

   w przypadku konieczności dokonania ponad 50 powiadomień lub doręczeń.

Zamiejscowi zainteresowani, których osoby i pobyt są znane albo możliwe do ustalenia w ciągu stosownego terminu, powinni zostać powiadomieni o wyłożeniu z polecenia organu wysłuchującego z odesłaniem do treści zdania 2.

(6) Po upływie terminu do wniesienia zarzutów organ wysłuchujący obowiązany jest do rozpatrzenia złożonych w terminie zarzutów do planu i stanowisk organów dotyczących planu z podmiotem realizującym przedsięwzięcie, organami, zainteresowanymi oraz osobami, które wniosły zarzuty. Rozprawę należy podać do publicznej wiadomości zgodnie z miejscowym zwyczajem co najmniej na tydzień przed jej terminem. Organy, podmiot realizujący przedsięwzięcie i te osoby, które wniosły zarzuty, należy powiadomić o rozprawie. Jeżeli oprócz powiadomienia organów i podmiotu realizującego przedsięwzięcie konieczne jest wysłanie ponad 50 powiadomień, powiadomienia mogą zostać zastąpione publicznym obwieszczeniem. Publiczne obwieszczenie jest dokonywane w ten sposób, że odmiennie od zdania 2 rozprawa jest podawana do wiadomości w urzędowym dzienniku obwieszczeń organu wysłuchującego, a ponadto w miejscowej prasie codziennej ukazującej się na obszarze, na którym prawdopodobnie wystąpią oddziaływania przedsięwzięcia; termin podany w zdaniu 2 jest uzależniony od podania w urzędowym dzienniku obwieszczeń. Poza tym do rozprawy stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rozprawy w formalnym postępowaniu administracyjnym (§ 67 ust. 1 zdanie 3, ust. 2 pkt 1 i 4 i ust. 3, § 68). Rozprawa powinna się zakończyć w ciągu trzech miesięcy po upływie terminu składania zarzutów.

(7) Odmiennie od przepisów ustępu 6 zdanie 2-5 rozprawa może być wyznaczona już w obwieszczeniu, o którym mowa w ustępie 5 zdanie 2.

(8) Jeżeli wyłożony plan ma zostać zmieniony, a w ten sposób będzie dotyczyć, po raz pierwszy albo w większym stopniu, zakresu zadań organów lub interesu osób trzecich, należy ich powiadomić o zmianie i umożliwić zajęcie stanowisk i wniesienie zarzutów w ciągu dwóch tygodni. Jeżeli zmiana spowoduje oddziaływania na obszarze innej gminy, zmieniony plan należy wyłożyć w tej gminie; ustępy 2-6 stosuje się odpowiednio.

(9) Organ wysłuchujący zajmuje stanowisko w sprawie wyniku procedury wysłuchania i przekazuje je w miarę możliwości w ciągu miesiąca po zakończeniu rozprawy wraz z planem, stanowiskami organów i nie załatwionymi zarzutami organowi właściwemu do ustalenia planu.

§ 74 Postanowienie w sprawie ustalenia planu, zatwierdzenie planu

(1) Organ właściwy do ustalenia planu ustala plan (postanowienie w sprawie ustalenia planu). Przepisy dotyczące decyzji i odwołania od decyzji w formalnym postępowaniu administracyjnym (§ 69 i § 70) stosuje się odpowiednio.

(2) W postanowieniu w sprawie ustalenia planu organ właściwy do ustalenia planu rozstrzyga zarzuty, co do których w czasie rozprawy przed organem wysłuchującym nie osiągnięto porozumienia. Organ właściwy do ustalenia planu obowiązany jest nakazać podmiotowi realizującemu przedsięwzięcie podjęcie środków albo wykonanie i utrzymywanie urządzeń niezbędnych dla dobra ogółu albo dla zapobieżenia niekorzystnym skutkom dla praw innych osób. Jeżeli takie środki lub urządzenia są niewykonalne albo kłócą się z przedsięwzięciem, zainteresowany ma prawo do stosownego odszkodowania pieniężnego.

(3) Jeżeli nie jest jeszcze możliwe podjęcie decyzji ostatecznej, w postanowienia w sprawie ustalenia planu zastrzega się jej podjęcie; podmiotowi realizującemu przedsięwzięcie należy nakazać przy tym, by w stosownym czasie przedłożył dokumenty jeszcze brakujące albo określone przez organ właściwy do ustalenia planu.

(4) Postanowienie w sprawie ustalenia planu należy doręczyć podmiotowi realizującemu przedsięwzięcie, znanym osobom zainteresowanym i tym osobom, których zarzuty zostały rozstrzygnięte. Wypis postanowienia wraz z pouczeniem o środkach prawnych i wypisem ustalonego planu należy wyłożyć do wglądu w gminach przez okres dwóch tygodni; miejsce i czas wyłożenia należy podać do wiadomości zgodnie z miejscowym zwyczajem. Z chwilą upływu terminu wyłożenia postanowienie uważa się za doręczone pozostałym zainteresowanym; na fakt ten należy wskazać w obwieszczeniu.

(5) Jeżeli oprócz doręczenia podmiotowi realizującemu przedsięwzięcie konieczne jest dokonanie ponad 50 doręczeń, o których mowa w ustępie 4, doręczenia te mogą zostać zastąpione publicznym obwieszczeniem. Publiczne obwieszczenie jest dokonywane w ten sposób, że część rozporządzająca postanowienia w sprawie ustalenia planu, pouczenie i uwaga dotycząca wyłożenia, o którym mowa w ustępie 4 zdanie 2, są podawane do wiadomości w urzędowym dzienniku obwieszczeń właściwego organu, a ponadto w miejscowej prasie codziennej ukazującej się na obszarze, na którym prawdopodobnie wystąpią oddziaływania przedsięwzięcia; wskazać należy na nałożone obowiązki. Z chwilą upływu terminu wyłożenia postanowienie uważa się za doręczone zainteresowanym i tym, którzy wnieśli zarzuty; na fakt ten należy wskazać w obwieszczeniu. Po obwieszczeniu publicznym zainteresowani lub te osoby, które wniosły zarzuty, mogą do chwili upływu terminu składania środka prawnego zażądać na piśmie przesłania postanowienia w sprawie ustalenia planu; na fakt ten należy również wskazać w obwieszczeniu.

(6) W miejsce postanowienia w sprawie ustalenia planu może zostać udzielone zatwierdzenie planu, jeżeli:

1. nie narusza to praw innych osób albo zainteresowani na piśmie wyrazili zgodę na korzystanie z ich własności albo innego prawa oraz

2. uzgodniono to z podmiotami reprezentującymi interes publiczny, których zakresu zadań sprawa dotyczy.

Zatwierdzenie planu ma skutki prawne ustalenia planu za wyjątkiem skutku wywłaszczającego; do jego udzielenia nie stosuje się przepisów dotyczących procedury ustalenia planu. Przed wniesieniem skargi do sądu administracyjnego nie jest wymagane ponowne zbadanie w postępowaniu wstępnym. Przepisy § 75 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

(7) Ustalenie planu i zatwierdzenie planu nie są wymagane w sprawach o nieistotnym znaczeniu. Ma to miejsce wtedy, gdy:

1. nie narusza to innych interesów publicznych albo wydane zostały już niezbędne decyzje organów i nie są one sprzeczne z planem oraz

2. nie narusza to praw innych osób albo osiągnięto porozumienie z osobami, których plan dotyczy.

Załącznik 9: Prawo ochrony środowiska, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. obowiązująca w Rzeczypospolitej Polskiej [wyciąg]

(Dz.U.2001.62.627 z dnia 20 czerwca 2001 r.)

Dział IV Informacje o środowisku

Rozdział 1 Dostęp do informacji (wyciąg)

Art. 19

1. Organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie, znajdujące się w ich posiadaniu.
2. Udostępnieniu, o którym mowa w ust. 1, podlegają:
   1) projekty polityk, strategii, planów lub programów, o których mowa w art. 40 ust. 1, przed skierowaniem ich do postępowania z udziałem społeczeństwa oraz uzyskania opinii organu, o którym mowa w art. 45 i 381,
   2) polityki, strategie, plany lub programy, o których mowa w art. 40 ust. 1,
   3) prognozy oddziaływania na środowisko,
   4) wnioski o wydanie decyzji oraz decyzje, o których mowa w art. 46 ust. 4,
   5) postanowienia, o których mowa w art. 51 ust. 2,
   6) wnioski o udzielenie wskazań lokalizacyjnych oraz wskazania lokalizacyjne, o których mowa w art. 46 ust. 5,
   7) raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
   8) analizy porealizacyjne,
   9) dokumenty, o których mowa w art. 66 ust. 1,
   10) opracowania ekofizjograficzne,
   11) wnioski o wydanie decyzji oraz decyzje, o których mowa w art. 106, a także decyzje, o których mowa w art. 108 ust. 1,
   12) zgłoszenia, o których mowa w art. 152 ust. 1,
   13) wnioski o wydanie pozwolenia oraz pozwolenia, o których mowa w art. 181 ust. 1,
   14) przeglądy ekologiczne,
   15) rejestry substancji niebezpiecznych, o których mowa w art. 267 ust. 1,
   16) raporty o bezpieczeństwie oraz decyzje, o których mowa w art. 259 ust. 1,
   17) projekty zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przed ich skierowaniem do postępowania z udziałem społeczeństwa i zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze po ich przyjęciu,
   18) wykazy, o których mowa w art. 286 ust. 1,
   19) decyzje o wymiarze, odroczeniu terminu płatności, zmniejszeniu i umorzeniu opłat za korzystanie ze środowiska lub administracyjnych kar pieniężnych,
   20) decyzje określające wymiar kary biegnącej,
   21) wnioski o ustalenie programu dostosowawczego, o którym mowa w art. 426 ust. 1,
   22) dokumentacje mierniczo-geologiczne zlikwidowanych zakładów górniczych,
   23) wyniki prac badawczych i studialnych z zakresu ochrony środowiska,
   24) z zakresu ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 114, poz. 492, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 89, poz. 415, z 1995 r. Nr 147, poz. 713, z 1996 r. Nr 91, poz. 409, z 1997 r. Nr 14, poz. 72, Nr 43, poz. 272, Nr 54, poz. 349 i Nr 133, poz. 885, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2001 r. Nr 3, poz. 21):
      a) wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów,
      b) wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenia na zamierzone uwolnienie organizmów genetycznie zmodyfikowanych do środowiska w celach eksperymentalnych lub wprowadzenie do obrotu produktu zawierającego organizmy genetycznie zmodyfikowane lub składającego się z takich organizmów albo ich części,

c) decyzje o wymiarze administracyjnych kar pieniężnych za:
- zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów spowodowane niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych, wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych lub zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności,
- usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia,
- niszczenie spowodowane niewłaściwą pielęgnacją terenów zieleni, zadrzewień, drzew lub krzewów,

25) z zakresu ustawy o odpadach:

a) wnioski o wydanie decyzji o zatwierdzeniu programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi oraz decyzja zatwierdzająca ten program, a także informacje o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami,

b) wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,

c) dokumenty sporządzane na potrzeby ewidencji odpadów,

26) z zakresu ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. Nr 132, poz. 622, z 1997 r. Nr 60, poz. 369 i Nr 121, poz. 770 oraz z 2000 r. Nr 22, poz. 272) - wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenia na prowadzenie działalności polegającej na zbieraniu, transporcie, odzysku lub unieszkodliwianiu odpadów komunalnych,

27) z zakresu ustawy Prawo wodne - wnioski o wydanie pozwolenia oraz pozwolenie wodnoprawne na pobór wód,

28) z zakresu ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony środowiska (Dz.U. Nr 77, poz. 335, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, Nr 133, poz. 885 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 109, poz. 1157) - rejestry poważnych awarii,

3. Udostępnieniu, o którym mowa w ust. 1, podlegają także inne informacje w postaci dokumentów, danych gromadzonych w szczególności w formie pisemnej, wizualnej, fonicznej lub baz danych na innych nośnikach, dotyczące:

1) stanu elementów przyrodniczych i ich wzajemnego oddziaływania,

2) emisji oraz działań i środków wpływających lub mogących wpływać negatywnie na środowisko,

3) wpływu stanu środowiska na zdrowie i warunki życia ludzi oraz na dobra kultury,

4) działań oraz środków w szczególności administracyjnych i ekonomicznych, mających na celu ochronę środowiska,

5) planów, programów oraz analiz finansowych, związanych z podejmowaniem rozstrzygnięć istotnych dla ochrony środowiska.

4. Informacje, o których mowa w ust. 2 i 3, udostępnia się na pisemny wniosek, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Informację niewymagającą wyszukiwania, która może być przekazana w formie ustnej, udostępnia się bez pisemnego wniosku.

6. Organy administracji właściwe w sprawach, o których mowa w ust. 2, są obowiązane do prowadzenia publicznie dostępnych wykazów danych o tych dokumentach oraz mogą zamieszczać w tych wykazach dane o dokumentach, o których mowa w ust. 3.

7. Publicznie dostępne wykazy danych o dokumentach, o których mowa w ust. 2 pkt 7 i 8, prowadzą także organy administracji właściwe do prowadzenia postępowania, w ramach którego lub w wyniku którego sporządzane są te dokumenty.

8. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wzór publicznie dostępnego wykazu, o którym mowa w ust. 6, mając na uwadze zapewnienie przejrzystości wykazu i łatwości wyszukiwania zawartych w nim informacji.
9. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 8, zostaną ustalone:
   1) zawartość wykazu, zawierającego w szczególności nazwy zamieszczonych w nim dokumentów, miejsca i daty ich wydania, miejsca przechowywania, oraz zastrzeżenia dotyczące udostępniania informacji,
   2) forma i układ wykazu.

Art. 20

1. Organ administracji nie udostępnia informacji, o których mowa w art. 19, jeżeli ich udostępnienie mogłoby naruszyć przepisy o ochronie danych jednostkowych uzyskiwanych w badaniach statystycznych statystyki publicznej, o których mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 769 oraz z 1998 r. Nr 99, poz. 632 i Nr 106, poz. 668), oraz nie udostępnia informacji dotyczących:
   1) spraw objętych toczącym się postępowaniem sądowym, dyscyplinarnym lub karnym, jeżeli ujawnienie informacji mogłoby zakłócić przebieg postępowania,
   2) spraw będących przedmiotem praw autorskich oraz patentowych, jeżeli udostępnienie mogłoby naruszyć te prawa,
   3) dokumentów lub danych dostarczonych przez osoby trzecie, jeżeli nie miały one obowiązku ich dostarczenia i złożyły zastrzeżenie o ich nieudostępnianiu,
   4) dokumentów lub danych, których ujawnienie mogłoby spowodować zagrożenie środowiska.
2. Organ administracji może:
   1) odmówić udostępnienia informacji, jeżeli
      a) wymagałoby to dostarczenia dokumentów lub danych będących w trakcie opracowywania lub przeznaczonych do wewnętrznego komunikowania się,
      b) wniosek o udostępnienie informacji jest w sposób oczywisty niemożliwy do zrealizowania lub sformułowany w sposób zbyt ogólny,
   2) na uzasadniony wniosek przekazującego informacje, o których mowa w art. 19 ust. 2 i 3, wyłączyć z udostępniania dane o wartości handlowej, w tym zwłaszcza dane technologiczne, o ile ich ujawnienie mogłoby pogorszyć jego konkurencyjną pozycję.
3. Przepisu ust. 2 pkt 2 nie stosuje się, jeżeli informacja dotyczy:
   1) ilości i rodzajów pyłów lub gazów wprowadzanych do powietrza oraz miejsca ich wprowadzania,
   2) stanu, składu i ilości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi oraz miejsca ich wprowadzania,
   3) rodzaju i ilości wytwarzanych odpadów oraz miejsca ich wytwarzania,
   4) poziomu emitowanego hałasu,
   5) poziomu emitowanych pól elektromagnetycznych.
4. Odmowa udostępnienia informacji następuje w drodze decyzji.

Art. 21

1. Organ administracji jest obowiązany udostępnić informację bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu miesiąca od dnia otrzymania wniosku, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Termin, o którym mowa w ust. 1, może zostać przedłużony do 2 miesięcy ze względu na stopień skomplikowania sprawy; w tym przypadku przepisy art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.
3. Dokumenty, o których dane zamieszczane są w publicznie dostępnych wykazach, udostępnia się w dniu złożenia wniosku o udostępnienie informacji.
4. W przypadku odmowy udostępnienia informacji ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Dział V Udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska (wyciąg)

Art. 32

1. Przed wydaniem decyzji wymagających udziału społeczeństwa organ administracji właściwy do ich wydania, wszczynając postępowanie:
   1) podaje do publicznej wiadomości informację o zamieszczeniu w publicznie dostępnym wykazie danych o wniosku o wydanie decyzji oraz o możliwości składania uwag i wniosków w terminie 21 dni od daty podania do publicznej wiadomości, wskazując jednocześnie miejsce ich składania,
   2) może przeprowadzić rozprawę administracyjną, otwartą dla społeczeństwa,
   3) rozpatruje zgłoszone uwagi i wnioski.
2. Organ administracji właściwy do wydania decyzji podaje do publicznej wiadomości informację o zamieszczeniu w publicznie dostępnym wykazie danych o decyzjach wymagających udziału społeczeństwa, w trybie określonym w niniejszym dziale.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2, podanie do publicznej wiadomości powinno nastąpić także poprzez zamieszczenie informacji na stronie internetowej organu właściwego do wydania decyzji, jeśli organ ten prowadzi taką stronę.

Dział VI Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko

Rozdział 3 Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko

Art. 58

W razie stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek:

1) realizacji planowanych przedsięwzięć objętych decyzjami, o których mowa w art. 46 ust. 4,
2) realizacji projektów polityk, strategii, planów lub programów, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 2, przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko

Art. 59

Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się także w przypadku, gdy możliwe oddziaływanie pochodzące spoza granic Rzeczypospolitej Polskiej mogłoby ujawnić się na jej terytorium.

Art. 60

1. Organ administracji przeprowadzający postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w przypadku stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko na skutek realizacji planowanego przedsięwzięcia:

1) wydaje postanowienie o przeprowadzeniu postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, w którym określa obowiązek sporządzenia przez wnioskodawcę dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia tego postępowania w języku państwa, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie, oraz zakres tej dokumentacji,

2) niezwłocznie informuje ministra właściwego do spraw środowiska o możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia i przekazuje dokumentację potrzebną do podjęcia działań, o których mowa w art. 61.

2. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przysługuje zażalenie.

Art. 61

1. Minister właściwy do spraw środowiska po uzyskaniu informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia niezwłocznie powiadamia o tym państwo, na którego terytorium przedsięwzięcie to może oddziaływać, oraz proponuje termin na odpowiedź, czy państwo to jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

2. Minister właściwy do spraw środowiska załącza do powiadomienia dane, o których mowa w art. 49 ust. 3.

Art. 62

Jeżeli państwo, o którym mowa w art. 61 ust. 1, powiadomi, iż jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z organem administracji przeprowadzającym postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, uzgadnia z tym państwem terminy etapów postępowania.

Art. 63

1. Minister właściwy do spraw środowiska po uzyskaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przekazuje go niezwłocznie państwu uczestniczącemu w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

2. Organ administracji przeprowadzający postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko prowadzi, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw środowiska, konsultacje z państwem, na którego terytorium może oddziaływać przedsięwzięcie, w sprawie środków zapobiegających lub ograniczających transgraniczne oddziaływania na środowisko.

3. Minister właściwy do spraw środowiska może przejąć prowadzenie konsultacji, o których mowa w ust. 2, jeżeli uzna to za celowe ze względu na wagę lub zawiłość sprawy.

4. W konsultacjach, o których mowa w ust. 2, uczestniczy minister właściwy do spraw środowiska, a w konsultacjach, o których mowa w ust. 3, organ administracji przeprowadzający postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Art. 64

1. Uwagi i wnioski złożone przez państwo uczestniczące w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz wyniki konsultacji, o których mowa w art. 63, rozpatruje się przy wydawaniu decyzji, o których mowa w art. 46 ust. 4, oraz przy wydawaniu postanowienia w sprawie ustalenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

2. Wydanie decyzji, o których mowa w art. 46 ust. 4, nie powinno nastąpić przed zakończeniem postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Art. 65

Minister właściwy do spraw środowiska przekazuje państwu uczestniczącemu w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko decyzje, o których mowa w art. 46 ust. 4.

Art. 66

1. Minister właściwy do spraw środowiska po otrzymaniu dokumentów zawierających informacje o przedsięwzięciu podejmowanym poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które może oddziaływać na środowisko na jej terytorium, niezwłocznie przekazuje je wojewodzie właściwemu ze względu na obszar możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko.
2. Wojewoda w zakresie, w jakim jest to niezbędne do analizy oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wykłada do wglądu w języku polskim dokumenty, o których mowa w ust. 1; przepis art. 32 ust. 1 pkt 1 stosuje się odpowiednio.
3. Wojewoda przedkłada ministrowi właściwemu do spraw środowiska projekt stanowiska dotyczącego przedsięwzięcia mogącego oddziaływać na środowisko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Minister właściwy do spraw środowiska powiadamia państwo podejmujące przedsięwzięcie, które może oddziaływać na środowisko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o stanowisku dotyczącym tego przedsięwzięcia.

Art. 67

Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio w przypadku uchylenia, zmiany oraz stwierdzenia nieważności decyzji, o których mowa w art. 46 ust. 4.

Art. 68

Do postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko projektów polityk, strategii, planów lub programów, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 2, których realizacja może spowodować transgraniczne oddziaływanie na środowisko; przepisy art. 61-66 stosuje się odpowiednio.

Art. 69

Do postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko przepisy art. 20 i 21 stosuje się odpowiednio.

Art. 70

Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się, o ile umowy międzynarodowe nie przewidują innego trybu postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Załącznik 10: Adresy

I Rzeczpospolita Polska

Oficjalna jednostka kontaktowa ds. transgranicznych procedur OOŚ

(wg listy EKG ONZ, stan: 03.09.2001 r.*)

Ministry of the Environment
Department of Investment and Technology Development
Mr Ryszard Zakrzewski
Wawelska St. 52/54
PL 00-922 Warszawa

tel. + 48 22 579 26 39

fax + 48 22 579 22 17

e-mail: Ryszard.Zakrzewski@mos.gov.pl

* aktualizacja (UBA) zgodnie z nowym podziałem funkcji w związku ze zmianą rządu na jesieni 2001 r.

II Republika Federalna Niemiec

Oficjalna jednostka kontaktowa ds. transgranicznych procedur OOŚ

(wg listy EKG ONZ, stan: 03.09.2001 r.):

Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety
Division G I 4
Alexanderplatz 6
D – 10178 Berlin

tel. + 49 1888 305 2253 or 4352

fax + 49 1888 305 3331

e-mail: Matthias.Sauer@bmu.bund.de